Gottfried August Bürger

Aventurile baronului MÜNCHHAUSEN

Cu ilustrații de Gustave Doré

Aventurile baronului MÜNCHHAUSEN

Gottfried August Bürger (1747–1794) a fost unul dintre exponenții de seamă ai curentului romantic Sturm und Drang. A studiat dreptul la Universitatea din Göttingen, unde a predat apoi de-a lungul vieții. În 1789 aceeași universitate i-a acordat titlul onorific de doctor în filozofie. Sonetele și baladele sale au fost primite cu entuziasm în cercurile literare ale vremii, îndeosebi poemul dramatic *Lenore*, care a și fost tradus în engleză de Walter Scott și în franceză de Alexandre Dumas tatăl, devenind una dintre operele de căpătâi ale romatismului german. Este cunoscut mai ales pentru *Aventurile baronului Münchhausen*, pe care le-a tălmăcit și le-a îmbogățit pornind de la o ediție în limba engleză a unui anume Rudolf Erich Raspe, astăzi uitat.

Gottfried August Bürger

Aventurile baronului MÜNCHHAUSEN

Traducere din germană și prefață de
BARBU CIOCULESCU

Cu ilustrații de
GUSTAVE DORÉ

Redactor: Anca Lăcătuș
Coperta: Angela Rotaru

Gottfried August Bürger
Münchhausen
Wunderbare Reisen zu Wasser und zu Lande, Feldzüge und lustige Abenteuer des Freiherrn von Münchhausen, wie er dieselben bei der Flasche im Zirkel seiner Freunde selbst zu erzählen pflegte

Ilustrațiile lui Gustave Doré au fost publicate
pentru prima oară în Théophile Gautier
Aventures du baron de Münchhausen, Librairie Furne
Jouvet et Cie, éditeurs, Paris

ISBN 978-973-50-5049-8 (pdf)

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372.743.382; 0723.684.194

Prefață

Eroul povestirilor care urmează a trăit cu adevărat. S-a născut în orășelul Bodenwerder, din Saxonia de Jos, la 11 mai 1720 și a murit în Hanovra, la 22 februarie 1797. Se numea Karl-Friederich Hyeronimus von Münchhausen, era baron și, asemeni multor alți tineri din aristocrația continentală a vremii, s-a dedicat carierei armelor, servind în armata rusă, unde a dobândit brevetul de căpitan, luând parte la campania antiotomană dintre anii 1740 și 1741, de care, de altfel, vine vorba în mai multe din povestirile sale.

Era pasionat de vânătoare și-i plăceau, pesemne, călătoriile, la fel cum, fără îndoială, le istorisea în cercul prietenilor săi, vânători ca și el, deci aparținând tagmei reputate a avea în rândurile ei mari lăudăroși, ca să nu spunem fanfaroni și mari mincinoși: cine n-a auzit de faimoasele isprăvi vânătorești, care trebuie să fi fost cu atât mai gustate în epoca puștii cu fitil și cu cremene?

Dacă, printre amicii săi, Münchhausen se va fi dovedit cel mai inspirat, cel mai înzestrat cu imaginație și, totodată, cu darul povestirii, atunci nu este de mirare că s-au găsit condeie care să-i pună pe hârtie aventurile, mai luând, poate, și de la alții, conform principiului că aceasta este soarta celor bogați. Încă de

prin 1785, în Anglia apare o cărțulie cuprinzându-i peripețiile, autorul, Rudolf Erich Raspe, fiind dintre cei de mult uitați astăzi. Un an mai târziu, și cu mult adăugită, cartea apare în Germania, sub îngrijirea unui alt autor, rămas anume prin această lucrare, Bürger, pe când în Franța se ocupa cu popularizarea aventurilor baronului un scriitor de prim rang, Théophile Gautier, într-o magnifică ediție ilustrată de Gustave Doré. Așadar, s-au pus, cu siguranță, pe seama baronului și întâmplări cu mult mai vechi, unele aparținând chiar folclorului – cititorul nostru le va descoperi cu siguranță –, la fel ca și opinii mascate ale autorilor în cauză – vezi simpatia pentru englezi, antipatia pentru francezi, bârfa la adresa italienilor, numărul mult mai mare al călătoriilor pe mare față de cele pe uscat, cu toatele trădând alte meleaguri decât ale baronului, care, altminteri, nici nu pomenește de locurile al căror nume îl purta.

Umorul, însă, trebuie să fi aparținut eroului însuși, ins picaresc, dar cu evidente trăsături germanice, ca și spiritul general al aventurilor în cauză, foarte caracteristice unui militar preocupat de puștile lui, de câinii săi de vânătoare, de caii ce-l purtau la atac! Spirit de epocă decelabil și în textura narațiunii însăși, în care sunt încrustate anecdote ale altor personaje, cu aceeași tentă ironică la adresa existenței, a celei rătăcitoare și cu scopul pierdut, în esență.

Cât privește calitatea minciunilor baronului, aceasta merge de la cea mai umilă la cea enormă, cu indicația precisă că printre rânduri trebuie citită și o satiră la adresa unor relatări de călătorii, din epoca marilor descoperiri geografice, la un loc cu aluzii politico-sociale ce ne scapă, după atâta trecere de timp. Este de bănuit că nu prin credibilitate își fascina baronul auditoriul, prietenii care-i cereau întruna să povestească, ci anume prin fantasticul și absurdul peripețiilor sale, relatate, altfel, cu un dramatism moderat, pe fondul celui mai slobod optimism. Baronul nu-și povestește eșecurile chiar când sunt magnifice, dar nici nu și le ascunde, fie și într-un singur caz!

Cu alte cuvinte, era la mijloc mai mult un joc de salon, a cărui miză o constituia tocmai sistematica răsturnare a realității, ca fapt curent și mediu de existență. Sultanul, care-i pune la dispoziție noului venit haremul său, cererea de căsătorie pe care i-o adresează și apoi i-o repetă baronului, țarina tuturor rușilor, Caterina a II-a, care se și stinge de dorul celui care mai refuzase și alte tronuri prin mijlocirea fustelor, insistența primarului Londrei de a-i oferi o mie de ducați aceluiași incoruptibil aventurier întru gratuitate, toate aceste gogonate minciuni erau, credem, așteptate cu nesaț, gustate fierbinți, acceptate în cadrul unui joc cu reguli prestabilite. Mohorâte seri de toamnă între celibatari înrăiți și văduvi gutoși, în bătaia pe geamuri a ploii nesfârșite, trebuie să se fi preschimbat în ceasuri de feerică reverie, sub imboldul „recitativului" marelui povestitor – și nu întâmplător trimitem la muzică!

Și poate, în timp ce povestea, baronul, trecut de tinerețe și poate nu tocmai înstărit, observând că rămăsese cu numai doi nasturi la vestă, îndată își ridica moralul, cu o nouă și încă mai picantă povestire. De fapt, în miezul celui de al XVIII-lea secol, cunoscut ca fiind al Luminilor, baronul ne apare ca o conștiință modernă, sub raportul adorării performanței. Într-adevăr, la fiecare rând ni se servește o nouă, unică performanță a celui care lămurește toate situațiile, biruie toate obstacolele, izbutește în orice întreprinde, păstrând pentru sine, nu aurul, nu profitul, ci faima. De aceea ne și este simpatic în, să-i zicem așa, don-quijotismul său de smintit bătrân ale cărui minciuni ajung în lună!

Barbu Cioculescu

Aventurile baronului MÜNCHHAUSEN

MENDACE VERITAS
CANOVA SC 1766

CAPITOLUL I

Călătoria în Rusia și la Sankt-Petersburg

Am întreprins această călătorie în Rusia, în toiul iernii, plecând de la acea judecată sănătoasă că, pe vreme rece și pe ninsoare, drumurile din nordul Germaniei, ale Poloniei, ale Curlandei și Livoniei, care, după descrierile călătorilor sunt mai impracticabile decât chiar acelea către templul virtuții, se îmbunătățesc, fără să mai pretindă nimic de la bunăvoința guvernelor. Am mers călare, ceea ce cu siguranță este modul cel mai plăcut de transport, cu condiția, totuși, ca atât călărețul, cât și calul să fie buni: în felul acesta nu mai ești expus să ai probleme de onoare cu cine știe care căpitan de poștă neamț, nici nu mai ești silit să te oprești în fața fiecărei crâșme, la discreția vreunei droaște stricate. Eram îmbrăcat ușor, așa că numai bine nu mi-a fost, pe măsură ce înaintam către nord-est.

Închipuiți-vă, acum, pe vremea asta aprigă, în acel climat aspru, un sărman moșneag zăcând pe marginea unui drum pustiu din Polonia, stând în bătaia unui vânt glacial și de-abia având cu ce să-și acopere goliciunea. Înfățișarea acestui om mi-a sfâșiat inima și, cu toate că era un ger de crăpau pietrele, i-am azvârlit dulama mea. Chiar în clipa aceea, o voce răsună în cer și, lăudându-mi generozitatea, grăi: „Să mă ia dracu', fiule, dacă această faptă bună va rămâne nerăsplătită."

Mi-am văzut de drum, până când m-a împresurat bezna nopții. Nici un semn, nici un zgomot care să-mi indice apropierea vreunui sat: întreaga țară ațipise sub zăpadă și nu știam încotro s-o apuc.

Istovit, la capătul puterilor, m-am hotărât să descalec. Mi-am legat bidiviul de un soi de țăruș ce ieșea din troian. Prevăzător, mi-am pus unul dintre pistoale sub braț și m-am întins pe zăpadă. Am tras un somn așa de bun, încât atunci când am deschis ochii era ziua mare. Și ce mirare mă cuprinse când mi-am dat seama că mă aflam în mijlocul unui sat, în cimitir!

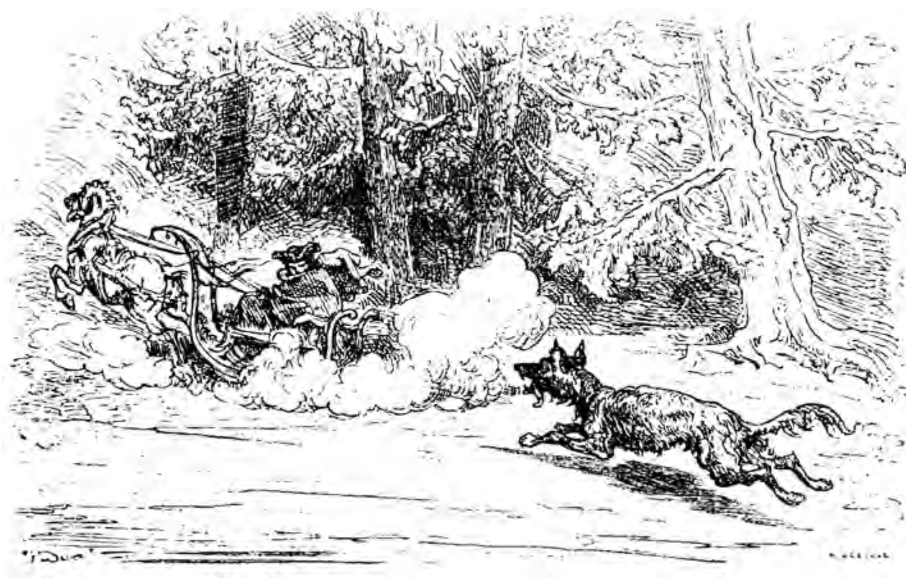
În primul moment, nu mi-am văzut deloc calul, dar, după câteva clipe, l-am auzit nechezând deasupra mea. Am ridicat capul și m-am putut convinge că bidiviul meu era agățat de vârtelnița clopotniței. Mi-am dat numaidecât seama de această neobișnuită întâmplare: găsisem satul acoperit cu desăvârșire cu zăpadă; în timpul nopții, gerul se domolise și, în timp ce dormeam, zăpada topindu-se, mă coborâse, binișor, până pe pământ; ceea ce, în beznă, luasem drept țăruș, nu era altceva decât vârtelnița de pe clopotniță. Fără să stau pe gânduri, am scos unul din pistoalele mele, am țintit căpăstrul, l-am nimerit, calul a căzut ca un măr copt și am intrat în felul acesta norocos în posesia bidiviului meu, urmându-mi drumul.

Totul a mers bine până la sosirea mea în Rusia, unde nu este obiceiul să mergi iarna călare. Cum, din principiu, mă conformez întotdeauna obiceiurilor țărilor în care mă aflu, am luat o sanie cu un singur cal și am pornit voios către Sankt-Petersburg.

Nu prea mai știu dacă întâmplarea s-a petrecut în Estonia sau în Ingria, dar mi-aduc încă foarte bine aminte că m-am trezit într-o pădure a groazei, urmărit de un lup uriaș, căruia foamea îi sporea iuțeala. Acuși-acuși m-ar fi ajuns; nu era cu putință să-i scap: m-am întins mașinal în fundul saniei și-am lăsat calul să se descurce, să facă după cum crede el mai bine.

S-a întâmplat ceea ce presupusesem, dar nu îndrăzneam să sper. Fără să-i pese de făptura-mi cea osoasă, lupul se repezi furios la cal, îi sfâșie și-i devoră dintr-odată întregul dos, încât sărmanul animal, înnebunit de groază și durere, gonea de rupea pământul. Eram salvat! Ridicai pe furiș capul și văzui că lupul începea să iasă prin partea din față a calului, pe măsură ce mânca din el; împrejurarea era prea frumoasă, ca s-o las să-mi scape. Nici una,

nici două, apucai biciul, șfichiuindu-l din toate puterile; acest desert neașteptat îl sperie de moarte: o porni înainte cât îl țineau picioarele. Leșul calului căzu la pământ și, să vezi ciudățenie!, lupul meu a rămas prins în hamurile lui. Cât mă privește, nu conteneam să-l mângâi cu biciul, așa încât, zburând ca vântul, nu întârziarăm să ajungem sănătoși și voioși la Sankt-Petersburg, măcar că nu ne prea așteptam la asta și spre marea mirare a trecătorilor.

N-o să vă plictisesc, domnilor, cu cine știe ce considerații privind obiceiurile, artele, științele și alte particularități ale strălucitoarei capitale a Rusiei. Încă și mai puțin am să vă vorbesc despre intrigile și plăcutele aventuri de care ai parte în societatea elegantă, în care doamnele oferă străinilor o atât de largă ospitalitate. Prefer să vă ațintesc atenția asupra unor subiecte mai însemnate și mai nobile, asupra cailor și câinilor, de pildă; apoi asupra vulpilor, lupilor, urșilor, în care Rusia, atât de bogată în toate

soiurile de vânat, abundă mai mult decât oricare altă țară din lume. Să vă vorbesc, în fine, de acele escapade, exerciții cavalerești, acțiuni pline de strălucire, care stau mai bine unui gentilom, decât păcătoasele de citate în greacă și latină, acele strâmbături și deșarte jocuri de cuvinte ale unor filfizoni francezi ce se cred spirituali.

Pentru că a trecut oarece vreme până să pot să-mi iau în primire serviciul, am avut cam vreo două luni răgazul și libertatea deplină de a-mi cheltui timpul și banii în chipul cel mai nobil. Nopți și zile berechet le-am petrecut jucând cărți și ciocnind pahare. Asprimea climei și obiceiurile națiunii au asigurat butelcii o înaltă importanță socială, pe care aceasta nu o are în cumpătata noastră Germanie, și am găsit în Rusia inși care pot fi considerați desăvârșiți în genul acesta de exerciții. Dar cu toții nu ajungeau nici la degetul mic al unui general cu mustața colilie, roșu în obraz, care cina cu noi, la masa oaspeților. Acest brav bărbat își pierduse, într-o luptă cu turcii, partea de sus a craniului, așa fel încât de fiecare dată când îi era prezentat un străin, își cerea scuze, în chipul cel mai curtenitor, că nu-și scotea pălăria. Avea obiceiul să soarbă, pe când mânca, mai multe butelci cu răchie și, în încheiere, să dea pe gât o sticlă de arak, dublând câteodată doza, după împrejurări; cu toate acestea, nu era chip să vezi la el cel mai mic semn de beție. Lucrul ăsta vă depășește, fără-ndoială. Așa mi s-a întâmplat și mie. Vreme îndelungată nu mi l-am putut explica, până în ziua când am descoperit, din pură întâmplare, cheia enigmei. Generalul avea obiceiul să-și salte din când în când pălăria. Observasem în mai multe rânduri mișcarea, fără să-i acord vreo însemnătate. Nu era de mirare că i se înfierbânta fruntea, încă mai puțin că simțea nevoia de aer. Totuși, am sfârșit prin a vedea că, în același timp cu pălăria,

ridica o placă de argint fixată acolo și care-i servea de craniu, iar, atunci, aburii băuturilor spirtoase pe care le dăduse pe gât ieșeau ca niște norișori. Găsisem cheia enigmei. Am povestit unor amici descoperirea făcută și m-am oferit să le demonstrez exactitatea ei. M-am așezat, cu pipa în dinți, în spatele generalului și, în clipa în care și-a ridicat pălăria, am întins o bucățică de hârtie aprinsă către norișori. Ne-am putut atunci bucura de un spectacol pe cât de nou, pe atât de minunat. Transformasem în coloană de foc aburii care se ridicau din general, iar vaporii ce se învolburau în chica generalului alcătuiau un nimb albăstrui, cum n-a înconjurat nicicând capul celui mai smerit dintre sfinți. Experiența mea nu-i putu rămâne ascunsă generalului. Însă el se supără atât de puțin, încât ne îngădui de mai multe ori să repetăm exercițiul ce-i dădea un aer atât de venerabil.

CAPITOLUL II

Povestiri de vânătoare

Trec sub tăcere nenumărate scene vesele, la care am fost actori sau martori, în împrejurări asemănătoare, fiindcă vreau să povestesc diferite întâmplări cinegetice cu mult mai minunate și mai interesante.

Nu mai este nevoie să vă spun, domnilor, că societatea în care mă simt cel mai bine este alcătuită din acești bravi companioni care știu să prețuiască nobila plăcere a vânătorii. Împrejurările care au favorizat toate aventurile mele, norocul, ce m-a întovărășit de fiecare dată, vor rămâne cele mai frumoase amintiri ale vieții.

Într-o dimineață, am văzut de la fereastra dormitorului meu un eleșteu întins ce se afla în preajmă, acoperit în întregime cu stoluri de rațe sălbatice. Îndată mi-am înhățat pușca, am coborât la iuțeală scările, cu atâta grabă încât m-am izbit cu nasul de ușă. Am văzut treizeci

și șase de scântei, dar aceasta nu m-a făcut să pierd o clipă. Mă pregăteam să trag, dar chiar atunci, spre marea mea deznădejde, mi-am dat seama că lovitura violentă ce-o primisem în față provocase și căderea cremenii din pușcă. Ce era de făcut? N-aveam timp de pierdut. Din fericire, mi-am adus aminte ce văzusem cu câteva clipe înainte. Am deschis încărcătorul, am îndreptat arma în direcția vânatului și mi-am trântit un pumn în ochi. Lovitura asta strașnică făcu să-mi țâșnească din ochi o jerbă de scântei, îndestulătoare pentru aprinderea pulberii. Pușca bubui și împușcai cinci perechi de rațe, patru lișițe și două găinușe

de apă. Asta dovedește că prezența de spirit este sufletul marilor acțiuni. Dacă ea aduce soldatului și marinarului servicii neprețuite, vânătorul îi datorează, de asemenea, o mulțime de reușite.

Astfel, bunăoară, mi-aduc aminte că într-o zi am zărit pe luciul apei unui lac, pe malul căruia mă duseseră pașii, câteva duzini de rațe sălbatice, prea risipite ca să pot spera să le ating dintr-un singur foc. Ca o culme a nenorocirii, ultima încărcătură de praf de pușcă era gata îndesată în armă, iar eu tocmai cu asta aș fi vrut să le împușc pe toate, căci invitasem la masă un mare număr de prieteni și de cunoscuți.

Mi-a trecut atunci prin minte că mai aveam în tolbă și o bucată de slănină, din proviziile luate cu mine. Am rupt în fâșii lungi lesa câinelui meu și le-am legat unele de altele, obținând un fir lung. Am legat de un capăt bucățica de slănină și am aruncat către rațe această nadă. Apoi m-am pitulat în stufărișul de pe mal. Am avut mulțumirea să văd un prim rățoi apropiindu-se repede și înghițind slănina. Cealaltă rață se înșirui după cea dintâi, apoi cu toatele, și cum slănina înghițită era unsuroasă, ea luneca numaidecât de-a lungul păsării, afară, o altă rață o înghițea, apoi o a treia și așa mai departe. După câteva clipe, bucățica mea de slănină trecuse prin toate rațele, fără să se desfacă din legătura ei: le înșiruise ca pe niște perle. Înveselit cum nu se mai poate, le-am tras spre mine, mi-am trecut legătura de cinci-șase ori în jurul umerilor și al mijlocului și m-am întors spre casă.

Cum mai aveam ceva drum de străbătut și grămada de rațe mă stingherea nemaipomenit, începuse să-mi pară rău că prinsesem atâtea. Atunci chiar surveni un eveniment care, în prima clipă, îmi pricinui o oarecare neliniște. Rațele erau încă pline de viață: revenindu-și puțin

câte puțin din zăpăceală, începură să bată din aripi și să mă ridice în aer odată cu ele. Oricine altul afară de mine ar fi fost cu siguranță foarte tulburat. Însă eu am întors această împrejurare în folosul meu și, slujindu-mă de poalele hainei ca de niște vâsle, m-am îndreptat către casă. Ajuns deasupra casei, când fu vorba să ating pământul fără să-mi rup oasele, am sucit pe rând gâtul rațelor și am coborât ușor pe hornul șemineului. Spre uimirea bucătarului meu, am căzut pe grătarul care, din fericire, nu era încins.

Am mai avut o asemenea aventură, cam de același soi, cu o pereche de potârnichi. Ieșisem ca să încerc o pușcă nouă și-mi terminasem provizia de plumbi când, pe neașteptate, văd ridicându-se de la picioarele mele o pereche de potârnichi. Pofta de a le vedea chiar în seara aceea figurând pe masa mea îmi inspiră un mijloc pe care, pe cinstea mea, domnilor, vă sfătuiesc să-l folosiți într-o împrejurare asemănătoare. De cum am observat locul unde coborâse vânatul, mi-am încărcat arma și drept plumbi am băgat pe țeavă vergeaua, lăsând-o să iasă și puțin în afară.

M-am îndreptat către potârnichi, am tras în momentul în care-și luau zborul și vergeaua căzu, la câțiva pași mai încolo, încărcată cu șapte păsări care trebuie să fi fost nespus de uimite văzându-se așa de iute trase-n frigare, îndrituind pe deplin proverbul care spune: „Ajută-te și cerul te va ajuta!“

Altă dată, am întâlnit într-unul din nesfârșiții codri ai Rusiei o magnifică vulpe albastră. Ar fi fost mare păcat să găuresc acea prețioasă blană cu un glonte sau cu o încărcătură de plumbi. Jupâneasa vulpe se pitise în spatele unui arbore. Am scos numaidecât glontele din țeavă și l-am înlocuit cu un cui. Am tras cu o asemenea destoinicie, încât coada vulpii a rămas țintuită de copac. Atunci m-am dus liniștit

către ea, am scos cuțitul de vânătoare și i-am crestat pe bot două tăieturi în formă de cruce. Pe urmă i-am ars câteva lovituri de bici, încât vulpea a sărit frumușel din propria-i piele luându-și valea și lăsându-mi mie blana – de-ți era mai mare plăcerea s-o vezi!

Întâmplarea și norocul își dau adesea mâna ca să-și îndrepte greșelile. Iată un exemplu: văd într-o zi, într-o pădure deasă, o scroafă de mistreț și un godac, gonind către mine. Trag și nu-i nimeresc. Numai că pe când godacul își continua drumul, scroafa rămase locului, ca bătută în cuie. Mă apropii ca să caut pricina acestei nemișcări și-mi dau seama că aveam de-a face cu o scroafă oarbă, care ținea între dinți coada godacului. Acesta, din

pietate filială, îi servea de călăuză. Glontele meu trecuse printre cele două dobitoace, tăind firul conducător, din care bătrâna scroafă mai ținea un capăt. Nemaisimțindu-se trasă de călăuza ei, se oprise. Am apucat pe loc acea bucățică de coadă și am adus acasă, fără nici un necaz și fără rezistență, sărmana ființă infirmă.

Oricât de primejdioasă ar fi fost scroafa, mistrețul este încă și mai redutabil, mai feroce. Am dat nas în nas cu unul, într-o pădure, într-un moment în care nu eram pregătit nici de apărare, nici de atac. De-abia am avut timp să mă refugiez în spatele unui copac, că animalul se și repezi asupră-mi cu toată puterea, să mă apuce dintr-o parte. Numai că, în loc să-mi intre în trup, colții lui pătrunseră adânc în trunchiul copacului, încât mistrețul nu-i mai putu desprinde ca să se repeadă încă odată în mine.

— Ha! Ha! m-am gândit eu, ia să te văd acuma!

Am luat o piatră și i-am înfundat colții în lemn cât am putut de tare, așa fel încât să-i fie cu totul imposibil să se desprindă. Nu-i mai rămânea decât să aștepte să-i hotărăsc soarta: am plecat să caut frânghii și o căruță în satul vecin și l-am adus acasă, viu și legat fedeleș.

Cu siguranță că ați auzit, domnilor, de Sfântul Hubert, patronul vânătorilor și al trăgătorilor, precum și de cerbul ce i-a ieșit în față într-o pădure, purtând Sfânta Cruce între coarne. N-a fost an să nu-l sărbătoresc între prieteni pe acest sfânt și i-am văzut adeseori cerbul zugrăvit în biserici, precum și pe pieptul cavalerilor ordinului ce-i poartă numele, așa că, pe cinstea mea de brav vânător, n-aș îndrăzni să neg că n-au existat în vremuri de demult cerbi împodobiți cu o cruce și nici chiar că n-ar mai ființa în zilele noastre. Însă, fără să mă adâncesc în această discuție, dați-mi voie să vă povestesc ce am văzut cu propriii mei ochi. Într-o zi, când terminasem plumbii, dădui, printr-o întâmplare nesperată, peste cel mai frumos cerb din lume. El se opri și mă privi fără să se clintească, de parcă ar fi știut că n-aveam pic de muniție. De îndată, am pus pulberea în încărcător, adăugând un pumn de sâmburi de cireașă, cireșe pe care le-am mâncat cât am putut de repede. I-am trimis toți sâmburii în frunte, între coarne. Lovitura îl năuci: se clătină, apoi își reveni și se făcu nevăzut. După un an sau doi, hălăduind prin aceeași pădure, ce-mi văd ochii: un cerb măreț, purtând între coarne un superb cireș, înalt de cel puțin zece picioare. Mi-am adus atunci aminte de prima aventură și, considerând animalul ca aparținându-mi de multă vreme, l-am culcat la pământ cu un singur glonte, în așa fel că am câștigat la un loc friptura și desertul, căci pomul era încărcat cu cele mai dulci și mai zemoase cireșe pe care le-am mâncat vreodată. După toate astea, cine ar mai putea spune că vreun pios și pasionat vânător, popă sau episcop, n-a semănat în același chip crucea între coarnele cerbului Sfântului Hubert? În cazuri extreme, un bun vânător recurge la orice soi de mijloace, mai degrabă decât să lase

să-i scape o frumoasă ocazie, eu însumi aflându-mă în numeroase cazuri obligat să mă descurc doar prin agerime din situațiile cele mai periculoase.

Ce ziceți, de pildă, de cazul următor? Mă aflam, la căderea nopții, cu muniția pe terminate, într-o pădure din Polonia. Eram pe drumul de întoarcere spre casă,

când o namilă de urs furios, cu botul căscat, gata să mă devoreze, îmi taie calea. Zadarnic căutai eu, prin toate buzunarele, praf de pușcă și plumbi. N-am găsit decât două bucăți de cremene pe care, din precauție, le iau din obișnuință cu mine. Azvârl cât pot de tare una în botul fiarei. Cremenea-i pătrunde până-n fundul gâtului. Tratamentul acesta nefiind pe gustul monstrului, acesta făcu cale întoarsă, ceea ce-mi îngădui să-i introduc cealaltă piatră la ieșirea de la spate. Expedientul reuși din cale afară de bine. Nu numai că cea de a doua cremene își găsi pe loc calea, dar o și întâlni pe prima: ciocnirea produse foc și ursul plesni cu o explozie cumplită.

Sunt sigur că un argument *a priori* lansat astfel împotriva unui argument *a posteriori* ar avea un efect moral analog asupra oricărui savant.

Mi-a fost scris să fiu atacat de cele mai fioroase fiare, de cele mai feroce, anume în clipa în care eram mai puțin în stare să le țin piept, de parcă instinctul le-ar fi avertizat de slăbiciunea mea. Bunăoară, odată, când tocmai schimbam piatra puștii, un monstru de urs se năpustește asupră-mi, urlând.

Nu puteam face altceva decât să mă refugiez într-un copac spre a-mi pregăti apărarea. Din nefericire, pe când mă cățăram, mi-a căzut cuțitul și am rămas cu mâinile goale.

Ursul se pregătea să se suie în copac și mă așteptam să mă sfâșie dintr-o clipă în alta. Aș fi putut aprinde capsa puștii cu scânteile din ochi, precum făcusem într-o împrejurare de mai înainte, însă acest expedient mă ispitea numai pe jumătate: îmi pricinuise o suferință de ochi de care încă nu mă vindecasem pe deplin.

Priveam cu disperare la cuțitul meu, înfipt drept în zăpadă, ceea ce nu-mi era de nici un folos. În fine, îmi veni o idee pe cât de fericită, pe atât de neobișnuită. Știți cu toții, din experiență, că adevăratul vânător își duce cu sine, ca și filozoful, toată averea.

Cât mă privește, tolba mea este un veritabil arsenal care-mi pune la îndemână mijloace pentru toate împrejurările. Am scotocit înăuntru și am scos mai întâi un ghem de sfoară, apoi o bucată de fier îndoit, pe urmă o cutie plină cu smoală. Smoala se întărise de frig, așa că mi-am lipit-o de piept, ca s-o înmoi. Pe urmă, am legat de sfoară bucata de fier, pe care am uns-o din belșug cu smoală și i-am dat repede drumul jos. Bucata de fier mânjită cu smoală s-a prins de mânerul cuțitului, cu atât mai zdravăn cu cât smoala se răcea în contact cu aerul, întărindu-se ca un ciment.

În chipul ăsta, și manevrând cu precauție, am reușit să trag sus cuțitul. Acum, puteam să-mi aranjez cremenea puștii și nici n-am terminat bine treaba că Moș Martin a și început să se cațere în copac.

— Ia te uită, mi-am zis, trebuie să fii urs, ca să-ți alegi așa de bine momentul! Și l-am primit cu o atât de strașnică salvă, că-i pieri pe loc pofta de a se mai sui vreodată în vreun copac.

Altă dată, un lup m-a încolțit de așa de aproape, încât n-am avut o altă cale de apărare decât să-i înfig pumnul în bot. Împins de instinctul de conservare, îi tot împingeam brațul pe gât, afund, până la umăr. Numai că, după asta, ce să mai faci? Gândiți-vă puțin în ce situație mă aflam: nas în nas cu un lup! Vă asigur că nu cu blândețe ne priveam ochi în ochi; dacă mi-aș fi scos brațul, fiara mi-ar fi sărit în piept neapărat. I se citea limpede în ochii-i

învăpăiați. Pe scurt, i-am apucat măruntaiele, trăgându-le afară, am întors pe dos lupul ca pe o mănușă, lăsându-l mort pe zăpadă.

Cu siguranță că n-aș fi folosit acest procedeu față de un câine turbat care m-a urmărit într-o zi pe o uliță din Sankt-Petersburg.

— De data asta, mi-am spus, n-ai decât să-ți iei picioarele la spinare!

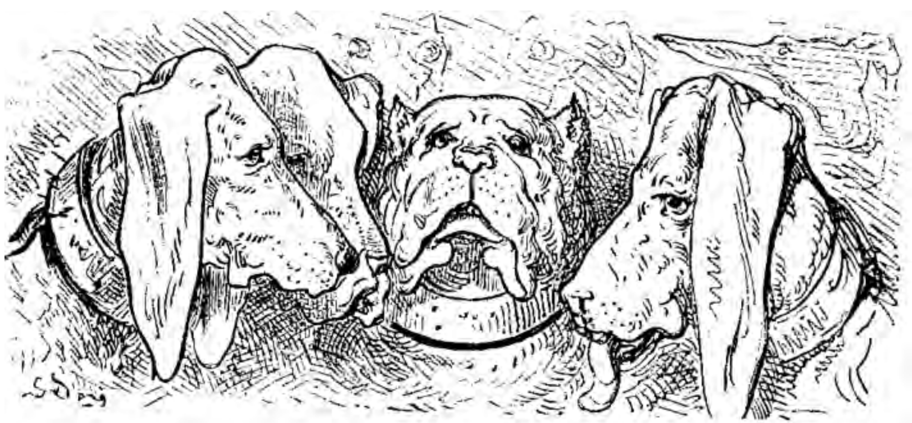

Ca să alerg mai cu spor, mi-am aruncat mantaua și m-am refugiat cât mai repede în casă. L-am trimis, mai pe urmă, pe servitorul meu să-mi caute mantaua; mi-a atârnat-o în dulap, laolaltă cu celelalte haine. A doua zi am auzit o larmă nemaipomenită în casă și l-am văzut pe Johann, care alerga spre mine strigând:

— În numele cerului, domnule baron, mantaua dumneavoastră a turbat!

Am dat buzna numaidecât, și ce văd: toate hainele mele sfâșiate, făcute zdrențe. Avusese, ticălosul, dreptate, mantaua mea turbase: am sosit chiar în clipa în care, furioasă la culme, se năpustea asupra unui cochet costum de gală, nou-nouț, și-l scutura, rupându-l, necruțătoare, în bucăți.

CAPITOLUL III

Despre câinii și caii baronului Münchhausen

În toate grelele împrejurări din care am ieșit întotdeauna cu bine, deși adesea cu pericolul vieții, curajul și prezența de spirit mi-au îngăduit să depășesc nenumărate obstacole. Cum știe fiecare, aceste două calități sunt trebuitoare bunului vânător, bunului soldat, bunului marinar. Cu toate acestea l-aș mustra pe vânătorul, pe amiralul sau pe generalul imprudent care ar conta în orice împrejurare doar pe prezența de spirit și pe curajul lui, fără să recurgă nici la vicleniile, nici la uneltele, nici la mărunțișurile ce-i pot asigura reușita în cele ce întreprinde. Cât mă privește, sunt la adăpost de asemenea mustrare, căci mă pot mândri de a fi fost întotdeauna lăudat pentru minunata rasă a cailor mei, a câinilor, pentru calitatea armelor, cât și pentru iscusința remarcabilă cu care le-am

folosit. N-aș vrea să vă împuiez capul cu amănunte despre grajdurile, cuștile mele, despre sălile de arme – așa cum obișnuiesc să facă rândașii, dar nu pot să nu vorbesc despre doi câini care s-au distins în mod deosebit în serviciul meu și pe care n-am să-i uit niciodată.

Unul era un câine adulmecător, o cățea, într-atât de neobosită, de prudentă, de inteligentă, încât n-o puteai vedea fără să mă invidiezi. Era bună și ziua, și noaptea. Noaptea îi agățam un felinar de coadă și astfel împodobită vâna la fel de bine, ba, poate, încă mai cu spor decât în plină zi.

La puțină vreme după ce m-am căsătorit, soția mea și-a manifestat dorința de a lua parte la o partidă de vânătoare. Am luat-o mai înainte, ca s-o întâmpin cu ceva vânat și, nu după multă vreme, am văzut cățeaua cum se oprise într-un crâng foșgăind de potârnichi. Mi-am așteptat soția, care venea din urmă cu locotenentul meu și cu un servitor; am așteptat multă vreme și nu sosea nimeni. În sfârșit, plin de neliniște, am făcut cale întoarsă și pe la jumătatea drumului am auzit niște gemete îngrozitoare. Păreau să vină de aproape de tot și, totuși, nu se vedea nici urmă de ei, pe nicăierea.

Am descălecat, mi-am lipit urechea de pământ și nu numai că am înțeles că gemetele veneau de sub pământ, dar am mai recunoscut și vocea soției mele, a locotenentului și a servitorului. Am mai observat, în același timp, că nu departe de locul unde stăteam se afla puțul unei mine de cărbuni și mi-am dat seama pe loc că soția mea și nefericiții ei tovarăși fuseseră înghițiți de adâncuri. Am alergat cât m-au ținut picioarele până în satul cel mai apropiat să caut niște mineri care, după mari sforțări, au izbutit să-i scoată pe nefericiții ăștia din puțul care măsura cel puțin nouăzeci de picioare adâncime.

L-au scos mai întâi pe servitor, calul lui, apoi pe locotenent, cu calul său, pe urmă pe soția mea, cu micuțul ei trăpaș. Mai curios în toată treaba asta era că, în ciuda îngrozitoarei căderi, nimeni, oameni sau dobitoace, n-a fost rănit, cu excepția câtorva zgârieturi neînsemnate. Însă dârdâiau mai departe de spaimă. Așa cum vă închipuiți, nu mai putea fi vorba să reluăm vânătoarea și, dacă așa cum presupun, în timp ce vă povesteam, ați uitat de cățeaua mea, o să mă iertați că, după acel teribil eveniment, uitasem și eu.

Chiar de a doua zi a trebuit să plec, chemat de treburi care nu sufereau amânare și am lipsit de acasă cincisprezece zile. De cum m-am întors, am întrebat unde este Diana, cățeaua mea. Nimeni nu-și făcuse griji pe seama ei, ai casei crezuseră că fusese cu mine. Nu mai era de nădăjduit că am s-o revăd vreodată. Când, iată, mi se făcu lumină în minte.

— Poate că a rămas, mi-am zis, în aret, în fața cuiburilor de potârnichi!

Numaidecât pornesc, plin de speranță și voioșie și ce credeți că găsesc? Cățelușa mea nemișcată, chiar în locul unde o lăsasem cu cincisprezece zile mai înainte.

— Aport, i-am strigat și de îndată ea tăbărî asupra potârnichilor, iar eu am doborât douăzeci și cinci dintr-un singur foc.

Dar bietul animal de-abia dacă putea să se mai târască până la mine, într-atât era de slăbit și de înfometat. Ca să-l aduc acasă am fost nevoit să-l iau cu mine în șa, însă vă dați seama cu ce plăcere am făcut-o. Câteva zile de odihnă și de îngrijiri au pus cățelușa pe picioare, încât deveni la fel de vioaie și de jucăușă ca și mai înainte. Doar câteva săptămâni mai târziu am izbutit să dezleg o enigmă care, în lipsa cățelei, ar fi rămas fără îndoială de neînțeles pentru totdeauna.

De două zile mă înverșunam cu urmărirea unui iepure. Cățeaua mi-l aducea mereu în bătaia puștii, dar eu nu reușeam niciodată să prind momentul. Nu cred în vrăji, prea am văzut multe în viață ca să mă las ispitit să cred în existența lor, dar cu blestematul ăsta de iepure nu era chip s-o scot la capăt. În sfârșit, l-am împușcat așa de aproape, încât mai că l-am atins cu vârful țevii. Se prăbuși și ce credeți, domnilor, că văzui? Iepurele meu avea patru labe pe pântec și patru pe spinare. Când obosea pe labele dedesubt, se întorcea ager, ca un înotător care înoată când pe spate, când pe burtă și o lua mai iute la goană, pe picioarele odihnite. N-am mai văzut de atunci niciodată vreun iepure asemănător și cu siguranță că nu i-aș fi venit de hac cu un alt câine decât Diana. Într-atât îi depășea pe toți din rasa ei încât nu m-aș teme să fiu învinuit de exagerare, declarându-l unic, dacă un ogar de-al meu nu i-ar fi disputat această cinste. Acest ager dobitoc nu făcea cine știe ce parale ca înfățișare, dar era de o

iuțeală de necrezut. Să-l fi văzut, domnilor, l-ați fi admirat și nu v-ați fi mirat că-l iubeam așa de mult, că mi-era atât de drag să vânez cu el. Ogarul acesta a alergat atât de repede și atât de mult slujindu-mă, încât i se tociseră picioarele până sub genunchi, așa că la bătrânețe l-am putut folosi cu spor în calitate de terier.

Pe când acest interesant animal mai era încă ogar sau, ca să mă exprim mai exact, ogarcă, s-a luat după un iepure ce mi s-a părut extraordinar de mare. Cățeaua mea aștepta pui și-mi făcea rău să văd ce sforțări făcea să alerge tot așa de iute ca de obicei. Deodată am auzit scheunături, de parcă ar fi fost o haită întreagă, însă slabe și depărtate, de nu puteam ști de unde vin. Când m-am apropiat, am dat cu ochii de cel mai surprinzător lucru din lume.

Iepurele, sau mai degrabă iepuroaica, deoarece era o femelă, fătase în plină cursă, cățeaua mea la fel, ambele născând tot atâția iepurași câți și cățeluși. Din instinct,

primii au rupt-o la fugă și, tot din instinct, ceilalți nu numai că s-au luat după ei, dar i-au și prins, astfel încât am încheiat cu șase câini și șase iepuri o vânătoare pe care o începusem cu un singur iepure și cu un singur câine.

Amintirii acestei minunate cățele nu mă pot împiedica să i-o alătur pe aceea a unui excelent armăsar lituanian, un animal de neprețuit! Mi-a picat în mână printr-un noroc ce mi-a dat ocazia să-mi dovedesc glorios îndemânarea mea de călăreț.

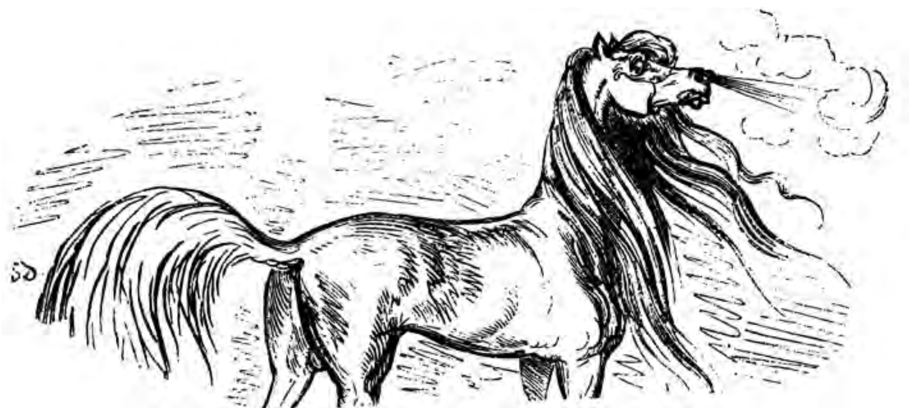
Mă aflam pe una din moșiile contelui Przobovski, în Lituania, și rămăsesem în salon să iau ceaiul cu doamnele, în timp ce domnii se duseseră în curte să examineze un tânăr armăsar pur-sânge proaspăt sosit de la herghelie. Deodată, auzirăm un țipăt de jale.

Am coborât scările în cea mai mare grabă și am găsit calul într-atât de furios, încât nimeni nu îndrăznea să-l încalece și nici măcar să se apropie de el. Cei mai buni călăreți stăteau deoparte, foarte încurcați. Pe toate fețele citeai spaima; în clipa aceea, dintr-o singură mișcare, i-am sărit în șa. Calul însuși fu foarte surprins, îndemânarea mea îl domoli, iar talentele mele hipice au sfârșit prin a-l îmblânzi ca pe un mielușel ascultător. Ca să le liniștesc pe

doamne, am sărit cu calul pe fereastră, în salon, căruia i-am dat ocol la pas, în trap și la galop și, ca să termin, m-am suit chiar pe masă, unde am săvârșit cele mai elegante reverențe de înaltă școală, ceea ce umplu de veselie întreaga societate. Călutul meu se lăsa așa de bine condus, încât nu a spart nici un pahar, nici vreo ceașcă. Evenimentul acesta mă înălță într-atât în stima acelor doamne și a contelui, încât el mă rugă, cu obișnuita-i curtenie, să binevoiesc a primi în dar armăsarul care să mă umple de glorie în apropiata campanie împotriva turcilor, ce era gata să înceapă sub conducerea contelui Münnich.

CAPITOLUL IV

Aventurile baronului Münchhausen în războiul împotriva turcilor

Desigur că ar fi fost greu să mi se facă un dar mai pe placul inimii și care-mi putea fi de un așa de mare folos în viitoarea campanie, unde el trebuia să mă ajute să-mi arăt meritele. Un cal atât de docil, de curajos, de înflăcărat – mielușel și Bucefal totodată – avea să-mi aducă aminte de îndatoririle mele de soldat și, în același timp, de faptele eroice îndeplinite de tânărul Alexandru[1] în faimoasele lui războaie.

Scopul principal al campaniei era de a restabili onoarea armatei ruse, nițel cam mototolită pe Prut, pe vremea țarului Petru. Ceea ce am și izbutit după cumplite, dar glorioase lupte, datorită talentelor marelui general al cărui nume l-am pomenit.

1. Machedon (n. tr.).

Modestia nu îngăduie subalternilor să-și atribuie prea frumoasele fapte de arme, odată ce gloria trebuie să-i încoroneze pe comandanți, cât ar fi de nepricepuți, pe regii și pe reginele care n-au tras în nări mirosul de praf de pușcă decât la manevre și n-au văzut mișcarea trupelor decât la parade.

Așa că nu voi revendica nici cea mai neînsemnată părticică din gloria cu care s-a încununat armia noastră în nenumărate încăierări. Ne-am făcut cu toții datoria, cuvânt care are, în gura cetățeanului, a soldatului, o semnificație cu mult mai bogată decât își închipuie domnii băutori de bere. Cum comandam pe atunci un corp de husari, am avut de executat diferite misiuni unde totul cădea pe seama experienței și a curajului meu. Ca să fiu, totuși, drept, trebuie să spun aici că o mare parte din succesele mele revine acestor bravi tovarăși pe care i-am dus la biruință.

Într-o zi, pe când respingeam un atac al turcilor sub zidurile Orceakovului, avangarda ducea greul luptei. Ocupam un post destul de înaintat. Deodată văd venind dinspre oraș o ceată de inamici, acoperită de un nor de praf care mă împiedica să apreciez câți erau și la ce distanță. Să mă fi învăluit și eu într-un nor asemănător ar fi însemnat o strategie vulgară și, pe deasupra, m-ar fi îndepărtat de scopul propus. Mi-am desfășurat trăgătorii pe laterale, poruncindu-le să ridice atâta praf cât le va sta în putință. Cât mă privește, am pornit în goană spre dușmani, ca să aflu ce era cu ei.

Ne-am ciocnit. La început au rezistat, până în momentul în care lanțurile mele de trăgători le-au străpuns rândurile. I-am risipit cu totul, tăindu-i pe capete și alungându-i nu numai în cetate, dar chiar și mai încolo, în așa fel încât

au fugit pe poarta opusă – rezultat pe care nici nu îndrăzneam să-l sperăm.

Calul meu alerga așa de iute, încât mă aflam cel dintâi în spatele fugarilor și, văzând ce strașnic o tulea vrăjmașul către cealaltă ieșire din oraș, mi-am zis că n-ar fi rău să mă opresc în piața centrală și să sun acolo adunarea. Închipuiți-vă mirarea mea, domnilor, nevăzând în preajma mea nici un trompet, nici un husar.

— Ce s-o fi întâmplat? mă întrebam. Să se fi răspândit pe străzi?

Nu puteau, totuși, să fie prea departe, deci curând aveau să mă ajungă. În așteptare, mi-am dus armăsarul la fântâna din mijlocul pieței, ca să-l adap. Începu, atunci, să bea cu o sete nemaipomenită, fără ca aceasta să pară că-l satură. Am avut curând explicația acestui fenomen bizar, căci întorcându-mă în șa, ca să privesc dacă sosesc oamenii mei, ce credeți că am văzut? Toată jumătatea din urmă a calului meu lipsea, tăiată scurt. Apa ieșea pe la spate pe măsură ce intra prin față, fără ca animalul să rețină nimic.

Cum se întâmplase asta? Nu-mi puteam face o idee, până când, în fine, un husar veni din partea opusă celei din care sosisem eu și, după un torent de cordiale felicitări și de prietenoase înjurături, îmi raportă cele ce urmează. În timp ce mă aruncasem în învălmășeală în mijlocul fugarilor, aceștia dăduseră brusc drumul gardului de fier al porții, care sfârtecase jumătatea din spate a calului meu. Această ultimă parte a armăsarului a rămas la început în mijlocul dușmanilor, provocându-le pierderi îngrozitoare. Apoi, neputând intra în oraș, se îndreptase către o pajiște din vecinătate unde, negreșit, aveam s-o regăsesc. Am tras îndată de căpăstru și partea dinainte a calului m-a dus în galop către câmp. Spre marea mea bucurie, am regăsit, în adevăr, cealaltă jumătate, care zburda prin iarbă și se cam dădea pe lângă iepușoarele din preajmă.

Fiindu-mi limpede acum că cele două părți ale calului erau în viață, am ordonat să fie adus veterinarul nostru. Fără să piardă timp, acesta le potrivi însăilându-le niște rămurele de laur, care creștea prin apropiere, iar rana se vindecă în chipul cel mai fericit. S-a petrecut atunci un lucru care nu i se putea întâmpla decât unui animal

ieșit din comun. Ramurile au prins rădăcină în corpul lui, au crescut și au alcătuit un soi de baldachin umbros, la adăpostul căruia am făptuit nu puține acte de strălucită vitejie.

Vreau să vă povestesc aici un mic necaz cu care s-a terminat această minunată ispravă. Cu atâta vigoare, așa de nemilos și atât de multă vreme tăiasem cu sabia, la dreapta și la stânga, grămezi de inamici, încât brațul meu și-a păstrat mișcarea timp îndelungat după pieirea turcilor. De teamă să nu mă rănesc și mai cu seamă să nu-i vatăm pe ai mei, când îmi veneau prin preajmă, m-am văzut silit să port brațul legat într-o eșarfă timp de opt zile, de parcă aș fi fost ciung.

Atunci când cineva călărește un cal precum lituanianul meu, puteți, domnilor, să-l credeți capabil să execute o altă acțiune care pare, la prima vedere, o ispravă din povești. Asediam un oraș al cărui nume l-am uitat, iar feldmareșalul avea cea mai mare nevoie să știe ce se petrecea

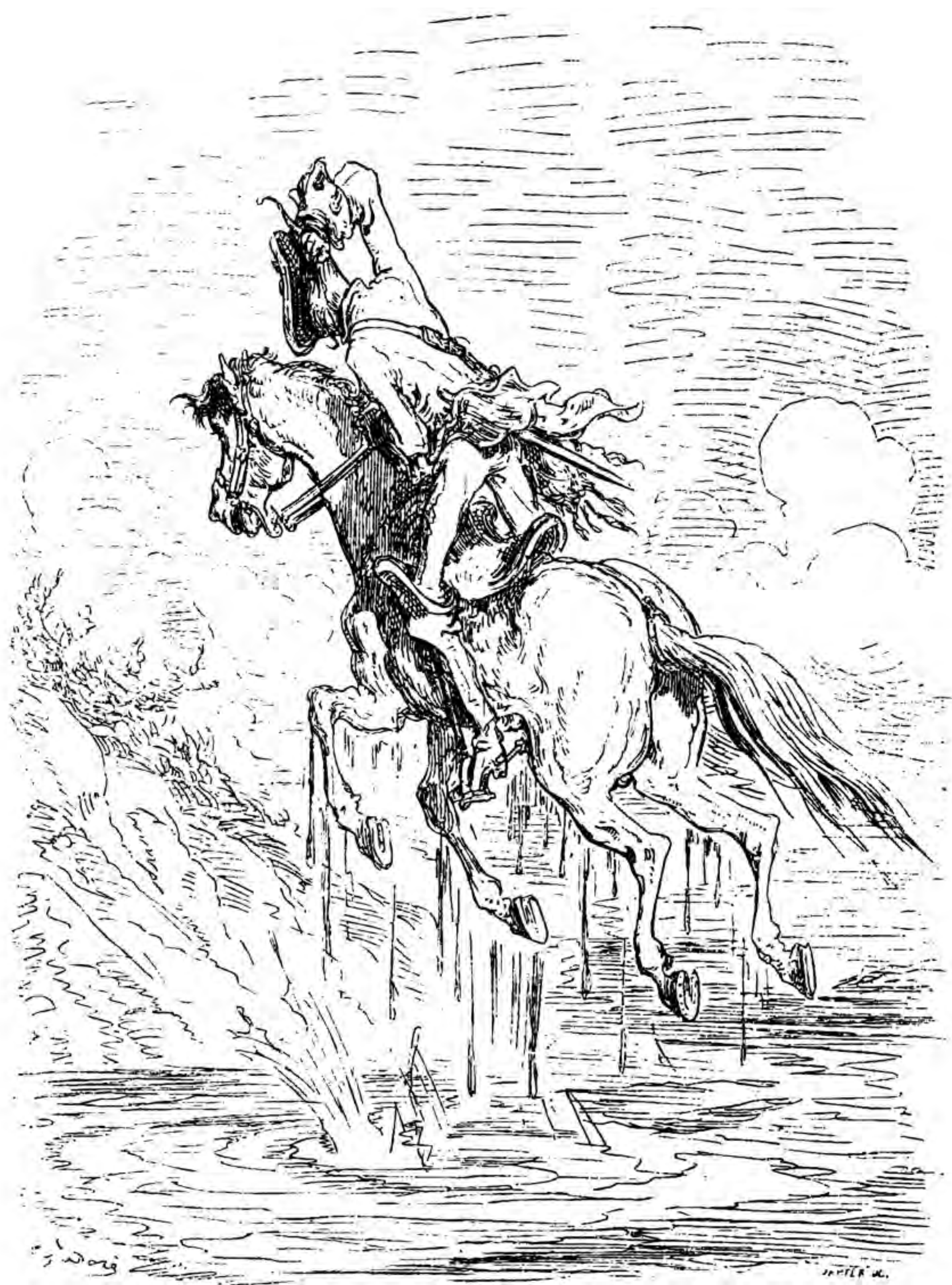

acolo. Să pătrunzi înăuntru părea peste putință, căci ar fi trebuit să treci printr-o mulțime de avanposturi, gărzi și fortificații. Nimeni nu cuteza să ia asupră-și o asemenea misiune. Poate că, nițel cam prea încrezător în curajul meu și plin de zel cum eram, m-am dus lângă unul din turnurile noastre cele mai mari și, în momentul când porni ghiuleaua, am sărit pe ea, ca să ajung, în acest fel, în oraș. Dar pe la jumătatea drumului mă bătu un gând.

— Hm! mi-am zis, de ajuns, ajung eu. Dar cum mă întorc? Odată ajuns la țintă, cum mă descurc? Au să mă trateze ca pe un spion și au să mă spânzure de primul copac. N-ar fi un sfârșit demn de von Münchhausen!

Pe când torceam gândul ăsta, ca și altele, cam de același fel, am zărit o ghiulea ce se îndrepta către tabăra noastră trecând la câțiva pași de mine. Am sărit pe ea, revenind în mijlocul alor mei, este drept fără să-mi fi dus la capăt planul, barem însă sănătos și neatins.

Dacă eu săream așa de ușor și de sus, nici bravul meu cal nu se lăsa mai prejos. Garduri sau șanțuri, nimic nu-l oprea, mereu cu coama în vânt. Într-o zi, un iepure pe care-l urmăream ne tăie drumul. Chiar în clipa aceea trecea o diligență în care se aflau două doamne și care ne despărți de vânat. Calul meu trecu atât de repede și de ușor prin geamurile caleștii, ce erau lăsate în jos, încât de-abia am avut timp să-mi scot pălăria și să le rog pe acele doamne să mă ierte pentru libertatea pe care mi-o luasem. Altă dată, am vrut să sar peste o baltă și când am ajuns în mijlocul ei mi-am dat seama că era mai întinsă decât crezusem eu la început. În plin elan, mi-am oprit calul, l-am întors și am revenit pe marginea bălții; mi-am luat mai mult avânt și am sărit. Dar și de data asta socotisem greșit și am căzut în baltă până la gât. Aș fi pierit, neîndoios, dacă nu m-aș fi apucat zdravăn cu propria-mi mână de păr, trăgându-mă afară, împreună cu calul pe care-l strângeam cu putere între genunchi.

CAPITOLUL V

Aventurile baronului Münchhausen în timpul captivității la turci. Cum revine în patrie

În ciuda curajului meu, a iuțelii, a priceperii și a supleței calului meu, nu m-am bucurat întotdeauna în războiul împotriva turcilor de succesul pe care mi l-aș fi dorit. Mi s-a întâmplat chiar și nenorocirea ca, împresurat de pretutindeni și copleșit, să fiu făcut prizonier și, ceea ce este încă mai trist, cu toate că la turci acesta e un lucru obișnuit, să fiu vândut ca rob.

Adus în această stare de umilință, îndeplineam o muncă mai puțin grea cât ciudată, mai puțin murdară cât de nesuferit. Eram însărcinat să duc în fiecare zi la câmp albinele sultanului, să le păzesc toată ziua și să le readuc seara la stupi. Într-o seară, mi-a lipsit o albină. Mi-am dat însă numaidecât seama că fusese atacată de doi urși, care

voiau să-i facă de petrecanie, ca să-i ia nectarul. Neavând drept arme în mână decât o bărdiță de argint, semnul distinctiv al grădinarilor sultanului, am azvârlit-o împotriva celor doi răpitori, ca să-i înspăimânt și, într-adevăr, am izbutit să eliberez sărmana albină.

Din păcate, îmi încordasem atât de tare brațul, încât bărdița se ridică sus în văzduh, tot mai sus, și căzu tocmai în Lună. Cum s-o recuperez? Ce fel de scară mi-ar fi trebuit ca să plec după ea? Mi-am amintit atunci că mazărea turcească are o creștere năzdrăvană și ajunge la o înălțime extraordinară. Numaidecât, am semănat un bob care a crescut și a înconjurat singur cu mlădițele lui cornul lunii. M-am cățărat binișor către astru și am ajuns acolo fără nici o greutate. În schimb, numai ușor nu mi-a fost

să găsesc bărdița, într-un loc în care toate obiectele sunt de argint. Până la urmă am dat de ea, pe un stog de fân. Atunci m-am gândit la întoarcere. Numai că, vezi nenorocire, căldura soarelui pălise tulpina mazărei, încât dacă aș fi încercat să cobor pe ea mi-aș fi frânt gâtul. Ce era de făcut? Am împletit o funie din paie, cât am putut de lungă, legând-o de unul din coarnele lunii și am început să lunec de-a lungu-i. Cu mâna dreaptă mă țineam, în cea stângă aveam bărdița. Ajuns la capătul bucății de frânghie, tăiam partea de sus și o legam de cea de jos. Am repetat de mai multe ori operația și, la capătul unei bune bucăți de vreme, am văzut sub mine pajiștea sultanului.

Mai aveam cam vreo două leghe până la pământ, prin nori, când frânghia s-a rupt și am căzut grămadă la pământ, de nici nu mai știam pe ce lume mă aflu. Trupul meu, a cărui greutate se mărise datorită vitezei și distanței parcurse, săpă în pământ o gaură de cel puțin nouă picioare adâncime. Noroc că nevoia învață pe om. Cu unghiile mele, de om de patruzeci de ani, am scurmat un fel de scară și în felul ăsta am izbutit să văd lumina zilei.

Trăgând învățăminte din această experiență, am găsit un și mai bun mijloc de a mă descotorosi de urșii ce dădeau târcoale albinelor și stupilor mei. Am uns cu miere oiștea unei căruțe și m-am așezat, nu prea departe, noaptea, la pândă. Un urs uriaș, atras de mirosul de miere, sosi și începu să lingă cu atâta poftă capătul oiștii, încât îl luă în bot, apoi îl trecu prin pântece și în măruntaie. Când l-am văzut bine tras în țeapă, am alergat și am bătut în gaura din vârful oiștii o țandără groasă, tăind astfel retragerea lăcomosului și lăsându-l în această poziție până dimineața. Sultanul, care veni să se plimbe prin apropiere, mai că n-a murit de râs, văzând ce șotie îi jucasem ursului.

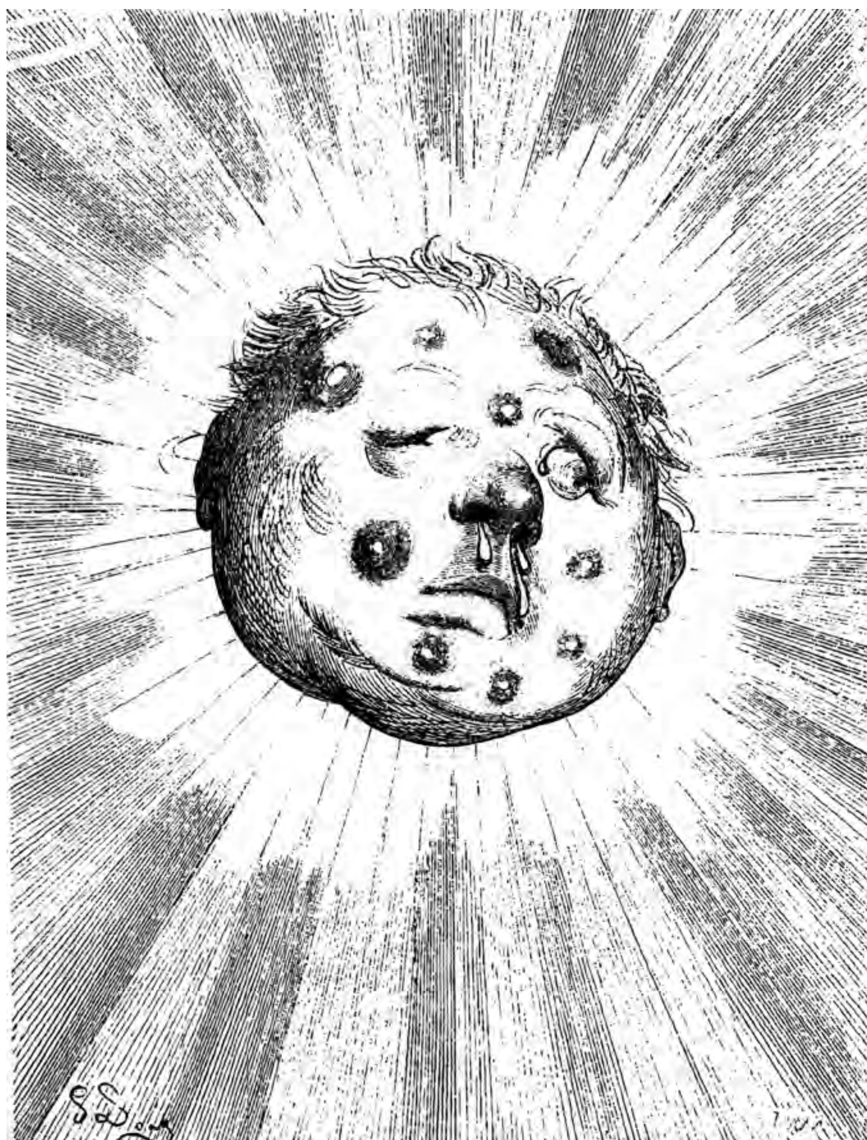
La puțin timp după aceea, rușii au încheiat pacea cu turcii și am fost trimis la Sankt-Petersburg dimpreună cu alți prizonieri. Mi-am luat rămas-bun de la armată și am părăsit Rusia în momentul acelei mari zurbe care a avut loc acum patruzeci de ani și în urma căreia țarul în leagăn, cu mama și tatăl său, ducele de Brunswick, feldmareșalul Münnich și mulți alții au fost exilați în Siberia. Bântui în iarna aceea un asemenea ger în întreaga Europă, încât soarele căpătă câteva degerături, ale căror urme i se văd pe față. Astfel, și eu am avut mult mai mult de suferit la întoarcere decât în prima mea călătorie.

Armăsarul meu lituanian rămăsese în Turcia, așa că a trebuit să călătoresc cu poștalionul. Or, cum s-a întâmplat să ne aflăm pe un drum strâmt, mărginit de garduri înalte, i-am spus vizitiului să sune din corn, spre a da un semnal care să împiedice vreo altă

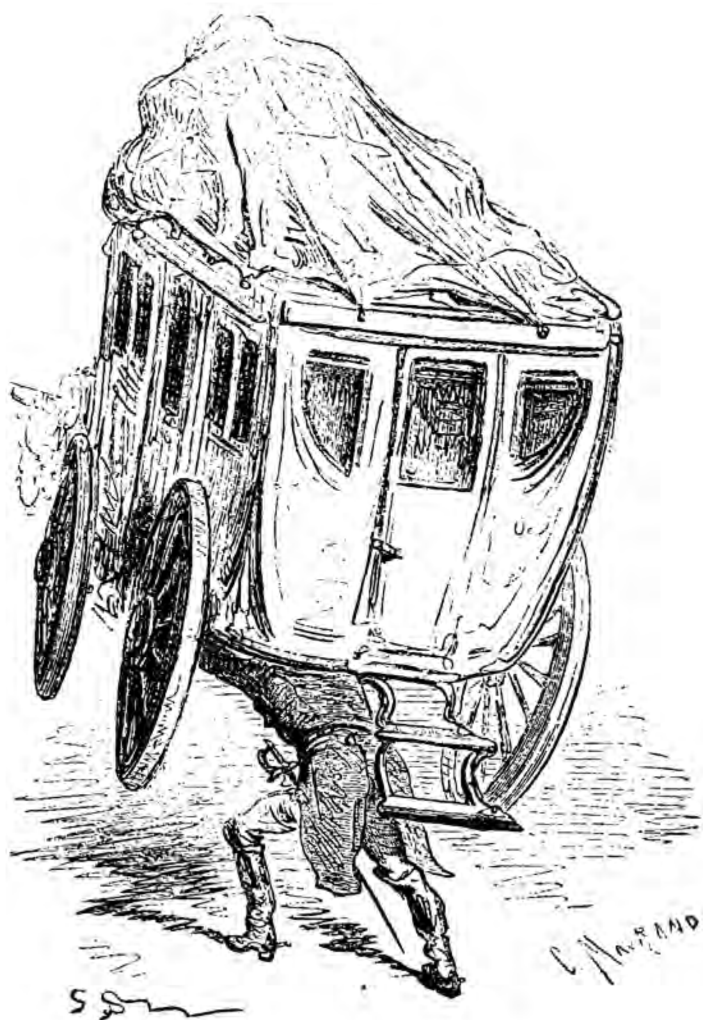

diligență să vină în același timp din celălalt capăt al drumului. Omul meu ascultă și suflă din toate puterile în corn, însă sforțările-i fură zadarnice, nu putu scoate o notă măcar, lucru mai întâi de toate de neînțeles, dar apoi stingheritor cum nu se poate, căci curând apoi văzurăm venind din față o caleașcă ce ocupa tot drumul.

Am coborât numaidecât și am început să desham caii. Pe urmă, am ridicat pe umeri poștalionul cu cele patru roți ale sale și cu bagaje cu tot. Cu povara asta în spate am sărit șanțul, peste gardul înalt de nouă picioare, ceea ce nu era de colea, ținând seama și de greutatea cuferelor. Cu un al doilea salt, am dus poștalionul în spatele

celuilalt vehicul. Odată terminată treaba, m-am întors către cai, l-am luat pe fiecare sub un braț și i-am dus, în același chip, pe fiecare la trăsura lui. După care i-am înhămat și am ajuns fără vreun alt necaz la stația de poștă.

Am uitat să vă spun că unul din cei doi cai, cârlan și foarte focos, era să-mi dea multă bătaie de cap, căci, în momentul în care săream pentru a doua oară gardul, începu să se zbată și să dea din copite cu atâta furie, încât

îmi pricinui, pentru o clipă, cea mai mare încurcătură. I-am curmat însă gimnastica asta, vârându-i picioarele din spate în buzunarul mantalei mele.

Sosiți la han, vizitiul poștalionului își puse cornul într-un cui deasupra vetrei și ne așezarăm la masă. Or, ascultați, domnilor, ce s-a întâmplat! *Tarata, tarata tata!*, cornul începu să cânte singur! Am făcut cu toții ochii mari, întrebându-ne ce putea să însemne asta. Închipuiți-vă că

notele înghețaseră în instrument și, dezghețându-se încetul cu încetul la căldură, începură să iasă, clare și sonore, spre încântarea vizitiului, căci interesantul instrument ne cântă timp de o jumătate de ceas un concert, fără să mai fie nevoie să mai sufle în el. Ne-a cântat mai întâi *Marșul prusian,* apoi *Când sunt trist,* pe urmă cântece populare, printre care balada *În pădure totul doarme.* Aceasta a fost ultima mea aventură în Rusia.

Mulți călători au obiceiul, istorisindu-și aventurile, să povestească mai multe decât au văzut. Nu este deci de mirare că cititorii și auditorii sunt câteodată înclinați să nu prea creadă. Dacă, totuși, cineva din onorabila societate ar pune la îndoială adevărul celor pe care le mărturisesc, aș fi mâhnit la culme de această lipsă de încredere și i-aș atrage atenția că în acest caz n-ar avea ceva mai bun de făcut decât să-și ia valea, înainte de a-mi începe povestirea aventurilor mele pe mare, încă și mai extraordinare, cu toate că nu mai puțin adevărate.

CAPITOLUL VI

Prima aventură pe mare

Prima călătorie pe care am făcut-o în viața mea, cu puțină vreme înaintea celei din Rusia, ale cărei cele mai remarcabile episoade le-am istorisit, a fost pe mare. Încă semănam cu gâștele, cum îi plăcea să spună unchiului meu, militarul – un mândru și mustăcios colonel de husari –, și încă nu se știa prea bine, după puful ce-mi creștea pe bărbie, dacă voi fi smead sau bărbos, dar de pe atunci călătoriile erau unicul meu vis, singura aspirație a inimii mele.

Tatăl meu își petrecuse cea mai mare parte a tinereților în călătorii și-i plăcea să depene în lungile seri de iarnă povestea adevărată a aventurilor sale. Astfel, gustul meu pentru călătorii poate fi atribuit fie firii mele, fie exemplului părintesc. Pe scurt, m-am agățat de toate prilejurile care credeam că-mi pot procura mijloacele de a-mi potoli dorința nestinsă de a vedea lumea. Însă toate eforturile mele au fost în zadar.

Dacă izbuteam, din întâmplare, să înmoi puțin voința tatei, mama și mătușa mea se oțărau cu atât mai tare și în câteva clipe pierdeam tot sporul câștigat cu atâta sudoare. În sfârșit, întâmplarea a făcut ca una din rudele mele după mamă, un unchi, să ne vină în vizită. Curând, am devenit favoritul lui. Îmi spunea adesea că sunt un băiat vesel și curtenitor și că vrea să facă tot posibilul să mă ajute să-mi împlinesc dorințele.

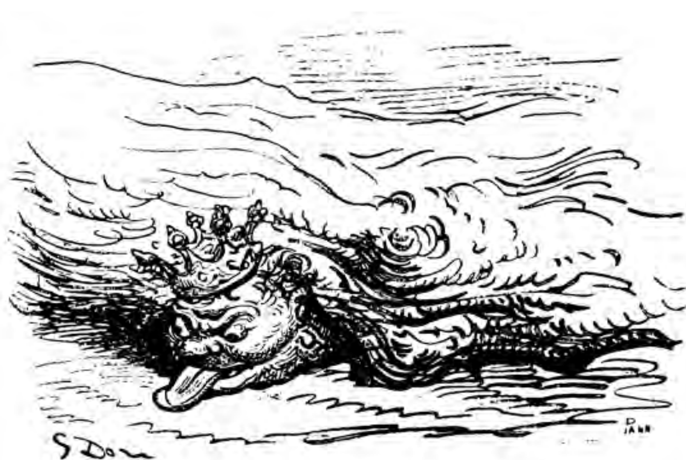
A fost mai elocvent ca mine și, după un schimb de vederi și de replici, s-a hotărât, spre cea mai mare bucurie a mea, să-l întovărășesc în Ceylon, unde unchiul lui fusese timp de mai mulți ani guvernator.

Am plecat din Amsterdam însărcinați cu o misiune importantă din partea înaltelor autorități ale statului olandez. Călătoria noastră nu s-a remarcat prin ceva neobișnuit, cu excepția unei furtuni teribile, căreia trebuie să-i consacru câteva cuvinte, din cauza ciudatelor urmări pe care le-a avut.

Furtuna izbucni chiar în momentul când ne aflam la ancoră, în fața unei insule, spre a ne aproviziona cu apă și cu lemne. Se porni cu atâta furie, încât dezrădăcină și ridică în văzduh numeroși arbori enormi. Cu toate că unii dintre aceștia depășeau în greutate mai multe sute de chintale, înălțimea extraordinară la care fuseseră

ridicați îi făcea să pară nu mai mari decât penele care zboară câteodată prin aer.

Totuși, de îndată ce furtuna se potoli, fiecare arbore căzu exact pe locul lui și prinse numaidecât rădăcini, astfel încât nu mai rămase nici urmă din ravagiile pricinuite de calamitate. Doar cel mai gros dintre arbori făcu excepție. În momentul în care a fost smuls din pământ de violența vijeliei, un bărbat cu soția lui tocmai culegeau din el castraveți, fiindcă în acea parte a lumii leguma aceasta delicioasă crește în copaci. Harnica pereche își făcea cu răbdare treaba, dar greutatea ei schimbă direcția arborelui, care căzu orizontal la sol. Or, prea măritul cacic al insulei își părăsise, precum cei mai mulți dintre locuitori, locuința, de teama de a nu fi îngropat sub ruinele palatului său. La terminarea uraganului, se întorcea acasă, trecând prin grădina lui, când copacul căzu și, din fericire, îl omorî pe loc.

— Ați spus: din fericire?

— Da, da, din fericire, deoarece, domnilor, cu tot respectul, cacicul era un groaznic tiran, iar locuitorii insulei, fără să-i lăsăm de-o parte pe favoriți și pe țiitoarele lui, erau

cele mai nefericite creaturi de pe fața pământului. Grămezi de provizii putrezeau prin magazii, în timp ce poporul care muncise pentru ele murea, pur și simplu, de foame.

Insula lui era la adăpost de străini, ceea ce nu-l împiedica să-i înhațe cu arcanul pe toți tinerii, spre a face din ei eroi, și să-i vândă vecinilor pentru armatele lor, luând pe ei scoici sidefii cu milioanele, ca să-și mărească și mai mult colecția pe care o moștenise de la tatăl lui. Căpătase pasiunea asta în urma unei călătorii pe care o făcuse în nord; n-am putea spune cu precizie cât de departe în nord, dat fiind că, pentru insularii ăștia, o călătorie în nord poate însemna tot așa de bine că s-au dus până-n Canare sau că au făcut o excursie în Groenlanda. Dar mai bine să nu mai discutăm.

Drept răsplată pentru marele serviciu pe care acei culegători de castraveți îl făcuseră compatrioților lor, au fost puși pe tronul lăsat vacant de cacic. Este adevărat că, în călătoria aeriană pe care o făcuseră, acești oameni cum-secade văzuseră soarele atât de aproape, încât aproape că-i orbise, luându-le puțintel și mințile, dar au domnit, totuși, îndeajuns de bine încât oricine degustă un castravete să spună: „Domnul să-l aibă-n paza sa pe cacic!“

După ce ni s-a reparat corabia, care suferise oarecari stricăciuni de pe urma furtunii, și după ce ne-am despărțit de noii suverani, am ridicat pânzele pe un vânt prielnic și, după șase săptămâni, am ajuns în Ceylon.

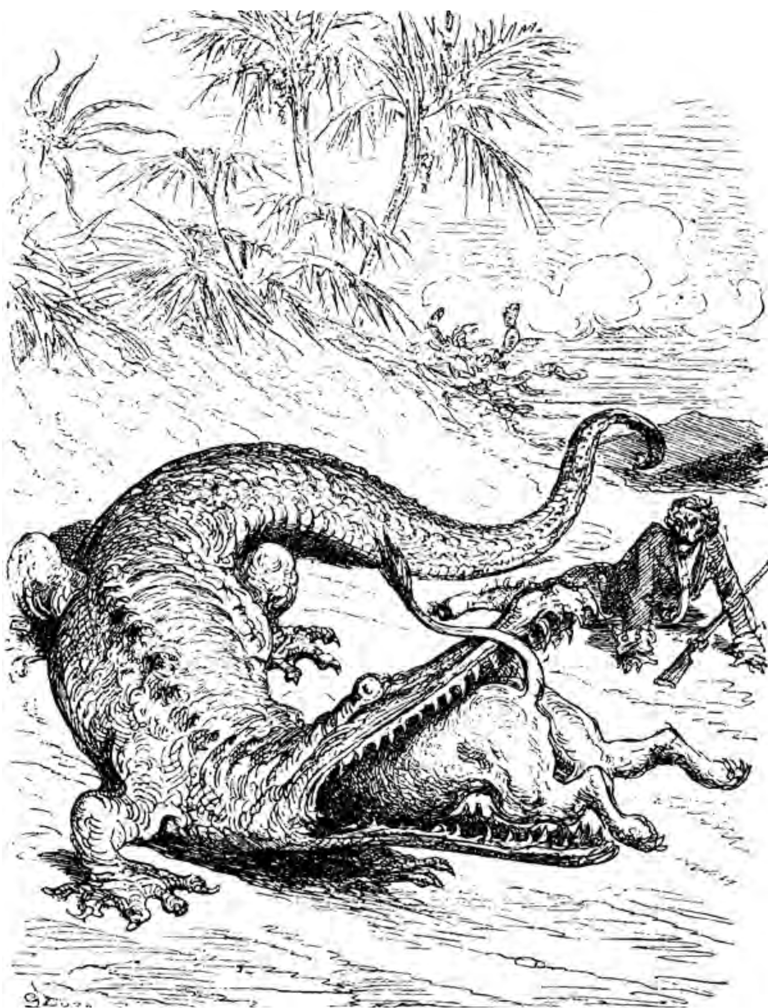
Cam la vreo cincisprezece zile de la sosire, fiul mai mare al guvernatorului îmi propuse să mă duc cu el la vânătoare, ceea ce am acceptat cu dragă inimă. Prietenul meu era înalt și zdravăn, obișnuit cu clima caniculară, însă eu, cu toate că nu făcusem prea multă mișcare, simțeam că mă înăbuș, rămânând în urma lui. Mă pregăteam să mă așez, să mă odihnesc oleacă, la țărmul unui râu ce-mi făcea cu ochiul când, deodată, am auzit în

spatele meu un zgomot cumplit. M-am întors și am rămas împietrit văzând un leu uriaș care se-ndrepta spre mine, dându-mi să înțeleg că ardea de dorința de a prânzi pe seama sărmanei mele persoane, fără să-mi mai ceară voie. Pușca mea era încărcată cu alice. N-aveam nici răgazul, nici starea de spirit să mă gândesc mai temeinic. M-am decis, deci, să trag în bestie, dacă nu ca s-o răpun, măcar ca s-o sperii. Dar chiar în clipa când îl luam la ochi, animalul, bănuindu-mi, neîndoielnic, intențiile, se-nfurie năprasnic și se năpusti asupră-mi mai mult din instinct decât din rațiune. Am încercat un lucru imposibil, anume să fug. Dau dosul și, uite și-acuma mă apucă tremurul numai că mă gândesc, văd la câțiva pași de mine un crocodil monstruos, care-și deschisese botul enorm, ca să mă înghită.

Imaginați-vă, domnilor, în ce situație oribilă mă găseam: în spatele meu, leul, în față crocodilul, la stânga, un râu cu unde repezi, la dreapta, o prăpastie bântuită, după cum aveam să aflu, de șerpi veninoși!

Îngrozit, stupefiat – Hercule însuși s-ar fi simțit la fel într-o asemenea împrejurare –, am căzut la pământ. Singurul gând care-mi trecea prin cap era ce au să mă sfâșie mai întâi, colții leului furios, sau fălcile trosnitoare ale crocodilului? După câteva secunde însă, am auzit un zgomot înfundat și straniu, cu toate că nu simțeam nici

o durere. Ridic încetișor capul și văd, spre imensa mea bucurie, că leul, aruncându-se în forță asupră-mi, căzuse chiar în botul crocodilului. Capul îi intrase între fălcile acestuia și animalul făcea mari sforțări să și-l scoată. M-am ridicat numaidecât și, scoțând cuțitul, i-am tăiat dintr-o lovitură capul leului, al cărui corp căzu la picioarele mele. Apoi, cu patul puștii am înfundat cât mai adânc capul fiarei în gâtlejul crocodilului, care nu întârzie să se sufoce într-un chip mizerabil.

La câteva clipe după ce câștigasem această strălucită izbândă asupra celor doi inamici, sosi și camaradul meu, neliniștit de lipsa mea. Mă lăudă bucuros și apoi măsurarăm împreună crocodilul: avea patruzeci de picioare și șapte degete lungime.

De cum i-am povestit această aventură extraordinară guvernatorului, acesta trimise o căruță cu oameni ca să caute cele două animale. Un marochinier din preajmă mi-a făcut din pielea leului mai multe pungi pentru tutun, pe care le-am dăruit unor cunoștințe din Ceylon. Cele rămase le-am dăruit, ca un omagiu, mai marilor orașului Amsterdam, care țineau neapărat să-mi dăruiască și ei o mie de ducați, pe care doar cu cea mai mare greutate i-am putut refuza.

Pielea crocodilului a fost împăiată în chip obișnuit și constituie astăzi podoaba cea mai frumoasă a muzeului din Amsterdam, al cărui paznic povestește isprava mea fiecărui vizitator. Trebuie, totuși, să spun că el născocește anumite amănunte care jignesc grav adevărul și asemănarea. De pildă, el spune că leul a traversat crocodilul în toată lungimea acestuia și că, în momentul când ieșea pe partea opusă celei prin care intrase, ilustrisimul domn baron – așa obișnuiește să-mi spună – îi tăiase capul, dimpreună cu trei picioare din coada crocodilului.

„Crocodilul, adaugă ghidușul ăsta, se întorsese, profund umilit de mutilarea suferită, smulsese cuțitul din mâinile domnului baron și-l înghițise cu atâta furie, încât îi ajunsese drept în inimă, ucigându-l pe loc.“ Nu mai este nevoie să spun, domnilor, câtă supărare îmi pricinuiește nerușinarea ticălosului ăstuia.

În secolul de scepticism în care trăim, oameni care nu mă cunosc nici un pic ar putea, auzind asemenea gogonate minciuni, să pună sub semnul întrebării adevărul aventurilor mele reale, lucru ce lovește grav în interesele unui om de onoare.

CAPITOLUL VII

A doua aventură pe mare

În anul 1776 m-am îmbarcat la Portsmouth, ca să merg în America de Nord, pe un vas britanic de război de prima clasă, înzestrat cu o sută de tunuri și cu un echipaj de o mie patru sute de mateloți. Aș putea să vă istorisesc aici felurite aventuri întâmplate în Anglia, dar le las pentru altă dată. Voi menționa doar una dintre ele. Am avut odată plăcerea să-l văd pe rege cum se ducea cu mare pompă la Parlament, în caleașca lui de gală. Un colos de vizitiu stătea pe capră, pe a cărei tăblie era zugrăvit foarte artistic blazonul Angliei. Cu biciul, vizitiul descria prin aer, cât se poate de vizibil, semnul acesta:

Pe mare, nu ni s-a întâmplat nimic deosebit. Primul incident a avut loc cam la trei sute de mile de fluviul Saint-Laurent: vasul nostru s-a ciocnit cu extremă violență de ceva care ni s-a părut a fi o stâncă.

Totuși, când am coborât o sondă, n-am găsit fundul nici la cinci sute de brațe adâncime. Ceea ce făcea ca acest accident să fie și mai de neînțeles, de extraordinar, era că, tot atunci, ne pierdusem și cârma. Bompresul se fărâmase în două, catargele ni se crăpaseră în lungime, iar vreo două căzuseră pe punte. Un prăpădit de matelot care trebăluia pe la pânza cea mare a fost aruncat la trei leghe de vas, înainte să cadă în apă. Din fericire, pe când zbura prin aer, a avut prezența de spirit să se apuce de coada unui cocor, ceea ce i-a încetinit căderea și i-a îngăduit să înoate până la navă, ținându-se de gâtul păsării.

Șocul fusese atât de violent, încât întregul echipaj de pe punte a fost izbit de puntea de sus a corabiei. Atât de puternică a fost lovitura, încât capul mi s-a înfundat între umeri și i-au trebuit mai multe luni ca să-și reia poziția lui naturală. Eram cu toții uluiți, tulburați, când apariția unei balene uriașe care moțăia pe suprafața oceanului ne oferi cheia situației.

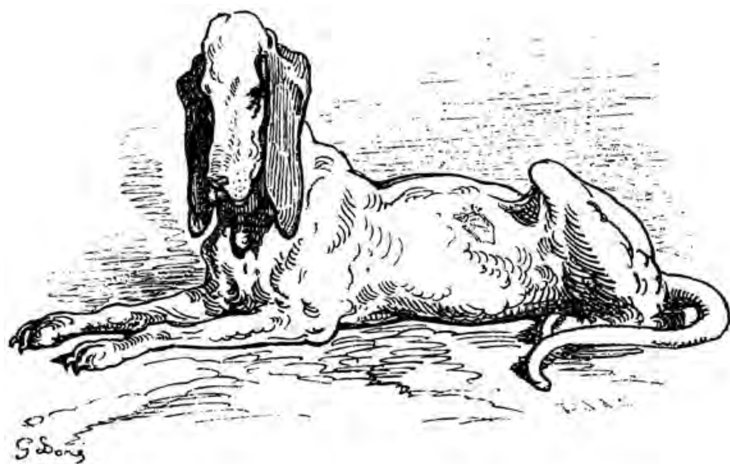
Monstrul era supărat pe vasul care-l izbise și începuse să-i aplice cumplite lovituri de coadă, în bordaj. În furia lui, a apucat în dinți ancora cea mare din spatele navei și a început să tragă

de ea, târându-ne preț de vreo șaizeci de mile, cu viteza de zece noduri. Dumnezeu știe unde am fi ajuns, dacă, din fericire, nu s-ar fi rupt cablul ancorei, astfel încât balena ne-a scăpat din dinți, iar noi ne pierdurăm ancora. Când, după câteva luni, ne-am întors în Europa, am găsit aceeași balenă, aproape în același loc: plutea moartă pe apă și măsura o jumătate de milă în lungime. N-am putut lua la bord decât o mică parte din această formidabilă bestie: am coborât bărcile la apă și, cu mare greutate, am tăiat capul balenei. Am avut satisfacția de a recupera nu numai ancora, dar și patruzeci de coți de cablu care-i intraseră într-o măsea stricată din falca de jos.

Acesta a fost unicul eveniment interesant pe calea noastră de întoarcere. Ba nu! era să uit unul care aproape că mi-a fost fatal. Atunci când, în prima noastră călătorie, ne-am lăsat trași de balenă, în bordul corabiei a apărut o gaură așa de mare, încât toate pompele de la bord nu ar fi putut-o împiedica să nu se scufunde într-o jumătate de oră. Noroc că am fost primul care mi-am dat seama de primejdie: gaura avea un diametru de un picior înălțime. Am încercat s-o astup prin toate mijloacele

cunoscute, însă în zadar. Totuși, până la urmă am izbutit să salvez acest frumos vas și numerosul lui echipaj printr-o idee magistrală. Fără să-mi mai scot pantalonii, am acoperit cu fundul, la repezeală, gaura. Să nu vă mirați, domnilor, pentru că eu mă trag, pe linie maternă, dintr-o familie olandeză, iar după tată, dintr-una din Westfalia. Drept vorbind, poziția mea a fost destul de umedă, dar m-a scos, mai târziu, din încurcătură, tâmplarul corabiei.

CAPITOLUL VIII

A treia aventură pe mare

Mi s-a întâmplat cândva să fiu în mare pericol, pe Mediterană. Mă scăldam, într-o minunată după-amiază, nu prea departe de Marsilia, când am văzut o namilă de pește țâșnind spre mine, cu botul deschis. Peste putință să mă salvez, n-aveam nici timpul, nici mijloacele. Fără să șovăi, m-am făcut cât de mic am putut, m-am ghemuit, cu mâinile și cu picioarele strânse, și am intrat în botul peștelui, până în fundul gâtlejului. Ajuns acolo, m-am trezit într-o beznă desăvârșită și într-o căldură ce nu era chiar neplăcută. Prezența mea în înghițitoare îl stânjenea de nu mai putea și cu siguranță că ar fi dat orice, doar să scape de mine. Ca să-i sporesc necazul, am început să umblu, să sar, să joc, să fac tot soiul de pozne în închisoarea mea. Hora scoțiană, mai cu seamă, îi era deosebit de nesuferită: icnea sfâșietor, se ridica în coadă

pe valuri, mai să se arunce pe țărm. A fost surprins, pe când se zbătea astfel, de un vas italian, care l-a ajuns din urmă; marinarii l-au harponat și i-au venit de hac în câteva minute. De cum îl aduseră la bord, am auzit echipajul cum discuta în ce fel să-l spintece ca să scoată din el mai multă grăsime. Cum înțeleg limba italiană, o mare spaimă m-a cuprins la gândul că voi fi tăiat în felii odată cu animalul.

Ca să mă pun la adăpost de cuțitele lor, mă pregăteam să mă retrag în mijlocul stomacului, unde o duzină de oameni ar fi încăput cu ușurință. Căci credeam că vor spinteca peștele începând de la capete. Curând însă m-am liniștit, deoarece au început prin a străpunge stomacul. De cum am văzut o rază de lumină, m-am pus pe zbierat, comunicând acelor domni ce plăcere îmi făcea să-i cunosc și că trăgeam speranța să mă văd scos afară de ei.

Nu v-aș putea descrie stupefacția ce se așternu pe toate fețele când auziră o voce omenească ieșind din măruntaiele peștelui. Iar uimirea lor nu mai avu margini când zăriră făcându-și loc la lumină un om gol pușcă. Pe scurt, domnilor, le-am povestit pățania, așa cum v-am povestit-o și domniilor voastre, de s-au prăpădit de râs.

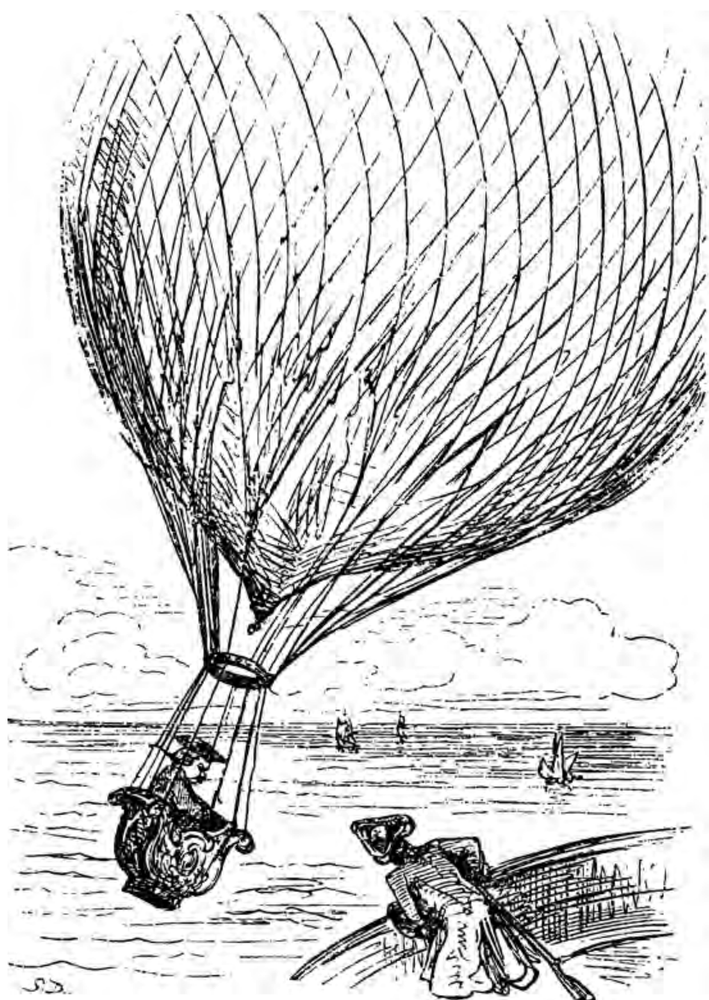
După ce m-au delectat cu câteva răcoritoare, m-am azvârlit în apă, ca să mă curăț, apoi am înotat spre plajă și mi-am găsit veșmintele acolo unde le lăsasem. Dacă nu mă înșel, rămăsesem captiv în corpul acestui monstru cam trei sferturi de ceas.

CAPITOLUL IX

A patra aventură pe mare

Pe vremea când mă aflam încă în serviciul Turciei, mă distram adesea plimbându-mă de plăcere cu iahtul meu pe Marea Marmara, de unde ai o vedere admirabilă asupra Constantinopolului și seraiului Marelui Padișah. Într-o dimineață, pe când contemplam frumusețea și seninătatea cerului, am zărit în văzduh un obiect rotund, cam de mărimea unei bile de biliard, dedesubtul căruia părea să atârne ceva. Am apucat de îndată cea mai bună dintre carabinele mele, cu țeava cea mai lungă, armă de care nu mă despart niciodată, am încărcat-o și am tras în obiectul rotund, pe care nu l-am lovit. Atunci am ochit din nou, dar rezultatul n-a fost mai norocos. În sfârșit, la cel de al treilea foc, încărcătura mea îi făcu o gaură în coastă și obiectul începu să coboare.

Închipuiți-vă uimirea mea când am văzut căzând, colea, chiar lângă vasul meu, o trăsurică aurită, suspendată

de un balon enorm, mai voluminos decât cea mai vastă cupolă. În trăsurică se aflau un bărbat și o jumătate de miel fript. Revenit din prima surpriză, am alcătuit, cu oamenii mei, un cerc în jurul acestui curios echipaj.

Bărbatul, care-mi păru – și chiar era – franțuz, purta în buzunarul jiletcii o pereche de ceasuri superbe, cu brelocuri, pe care erau pictate portrete de mari seniori și mari doamne. La fiecare dintre butoniere avea fixată câte o medalie de aur în valoare de cel puțin o sută de ducați,

iar pe fiecare din degetele sale strălucea câte un inel prețios, încrustat cu diamante. Pungile cu aur de care îi erau pline buzunarele făceau să-i atârne până la pământ pulpanele hainei.

— Doamne! mi-am zis, pesemne că omul ăsta a adus omenirii servicii extraordinare pentru ca, în ciuda cârpănoșeniei lumii de azi, marile personaje să-l fi copleșit cu atâtea daruri.

Iuțeala căderii îl năucise, astfel încât trecu o bună bucată de vreme până să vorbească. Sfârși, totuși, prin a-și reveni și povesti cele ce urmează.

— Ce-i drept, nu eu am avut ideea și cunoștințele științifice ca să născocesc această metodă de a călători, însă am fost primul care m-am gândit să mă slujesc de ea spre a-i umili pe dansatorii pe frânghie și pe saltimbancii ordinari, ridicându-mă mai sus decât ei. Acum șapte sau opt zile – nu știu precis fiindcă am pierdut noțiunea timpului –, am făcut o ascensiune în direcția Cornwall, în Anglia, ducând cu mine un berbecuț căruia voiam să-i dau drumul de sus, spre a-i înveseli pe spectatori. Din nenorocire, vântul și-a schimbat direcția și, în loc să mă poarte spre Exeter, unde socoteam să cobor, m-a împins către mare, deasupra căreia am plutit lungă vreme, la o înălțime fantastică.

Ce încântat am fost atunci că nu-mi făcusem numărul cu berbecuțul, pentru că, în cea de-a treia zi, foamea m-a silit să-l sacrific. Cum depășisem de multă vreme luna, iar la capătul a șaptezeci de ceasuri ajunsesem așa de aproape de soare, încât mi se pârliseră sprâncenele, am pus berbecuțul, mai dinainte jupuit, să se prăjească unde încingea văpaia mai tare, astfel că, în trei sferturi de oră, era rumenit cum trebuie. Din asta am trăit tot timpul călătoriei.

Pricina lungii mele curse trebuie atribuită ruperii unei corzi care ducea la o supapă din partea inferioară a balonului, destinată să lase să se scurgă aerul inflamabil. Dacă n-ați fi tras în balonul meu și nu l-ați fi nimerit, aș fi putut rămâne atârnat ca Mahomed între cer și pământ, până la judecata de apoi.

Bărbatul dărui cu generozitate trăsurica pilotului meu, care se afla la cârmă, și aruncă în mare restul fripturii. Cât privește balonul, gata găurit de gloanțele mele, se făcuse zdrențe în timpul căderii.

CAPITOLUL X

A cincea aventură pe mare

Dacă tot avem timp, domnilor, să mai golim o butelcă de vin rece, am să vă povestesc întâmplarea foarte ciudată de care am avut parte cu puțină vreme înainte de întoarcerea mea în Europa.

Marele Padișah, căruia îi fusesem prezentat de către ambasadorii Înălțimilor Lor împăratul Rusiei și împăratul Austriei, mă trimisese la Cairo, cu o misiune de cea mai mare însemnătate și care trebuia dusă la îndeplinire în așa fel încât să rămână secretă în veșnicie.

Am pornit la treabă cu mare pompă și însoțit de o numeroasă suită. Pe drum, am avut prilejul să-mi înmulțesc numărul servitorilor cu vreo câțiva foarte interesanți. De-abia ieșisem din Constantinopol când, la câteva mile doar, am zărit un ins pirpiriu, numai piele și os, care alerga peste câmp cu o iuțeală nemaipomenită, cu toate că

avea legată de fiecare gleznă câte o ghiulea de plumb de câte cel puțin cincizeci de ocale. Cuprins de uimire, l-am chemat și i-am pus întrebarea:

— Unde te duci, prietene, așa de repede și de ce îngreuiat cu o asemenea povară?

— Am părăsit Viena acum jumătate de ceas, îmi răspunse el; slujesc la un mare senior care tocmai m-a concediat. Nemaiavând nevoie de iuțeala mea, am moderat-o, cu ajutorul acestei ghiulele, căci moderația dă preț timpului, cum avea obiceiul să spună preceptorul meu.

Băiatul ăsta îmi plăcu. L-am întrebat dacă vrea să intre în serviciul meu și el primi pe dată. Am pornit-o din nou la drum, străbătând multe orașe, ba chiar și țări.

În calea noastră, privirea îmi căzu, nu departe de firul drumului, pe un individ ce stătea întins în iarbă, de s-ar fi zis că doarme. Dar era numai o părere, pentru că stătea cu urechea lipită de pământ, de parcă ar fi vrut să audă ce grăiesc oamenii lumii de dedesubt.

— Ce asculți acolo, prietene? i-am șoptit.

— Ascult cum crește iarba, ca să-mi mai treacă timpul.

— Și o auzi crescând?

— Ei, nu e chiar așa de mare lucru.

— Intră, atunci, în slujba mea, prietene. Cine știe dacă nu e câteodată nevoie de o ureche cu auz ascuțit?

Insul se ridică din iarbă și mă urmă.

Nu departe de acolo, am văzut, pe o colină, un vânător care punea pușca la ochi, țintea și trăgea în albastrul cerului.

— Noroc la vânat! Noroc, vânătorule! i-am strigat.

— Oh! răspunse el. Încerc carabina asta, care-mi vine de la firma Kuchenreicher, din Ratisbona. Stătea, pe fleșa catedralei de la Strasbourg, o vrabie pe care adineauri am doborât-o.

Cine cunoaște pasiunea mea pentru nobilele performanțe ale vânătorii nu se va mira dacă îi voi spune că l-am strâns în brațe pe acest excelent țintaș. Nu m-am zgârcit, când a fost vorba să-l iau în serviciul meu: era de la sine înțeles.

Ne-am urmat, așadar, călătoria și am ajuns, în fine, în munții Libanului. Acolo am dat, la poalele unei întinse păduri de cedri, de un bărbat scund și-ndesat, legat peste brâu cu o frânghie care înconjura întreaga pădure.

— Ce tragi acolo, prietene? l-am întrebat pe omul acela.

— Venisem să tai lemn de construcție, însă, cum am uitat acasă toporul, încerc și eu să ies la socoteală cum pot mai bine.

Și, zicând acestea, doborî dintr-o mișcare întregul codru, care măsura pe puțin o milă pătrată, de parcă ar fi pus la pământ un mănunchi de trestii. Ghiciți cu ușurință ce-am făcut. Mai degrabă mi-aș fi sacrificat leafa de ambasador decât să las să-mi scape viteazul ăsta.

În momentul în care am pus piciorul pe teritoriul egiptean, începu să sufle un uragan așa de formidabil, încât m-a cuprins o clipă teama să nu mă răstoarne dimpreună cu suita mea, cu caii, să ne ia în văzduh. În stânga drumului se înșirau șapte mori ale căror aripi se învârteau la fel de iute ca o vârtelniță. Nu departe se afla un personaj de o corpolență demnă de John Falstaff și care-și acoperea cu degetul nara dreaptă. De cum văzu necazul nostru și cum ne zbăteam, ca vai de lume, în miezul furtunii, se întoarse spre noi și-și scoase respectuos pălăria cu gestul muschetarului care se descoperă în fața colonelului său. Urgia se potolise ca prin minune, iar cele șapte mori înțepeniseră nemișcate. Peste măsură de surprins de această împrejurare, ce nu-mi părea naturală, l-am întrebat:

— Măi omule, ce faci tu acolo? A intrat dracu-n tine, ori ești chiar el în persoană?

— Iertați-mă, Excelență, răspunse el. Suflu un pic de vânt pentru stăpânul meu, morarul. De frică să nu-i prăpădesc morile, mi-am acoperit o nară.

— Iată, mi-am zis, cine-mi trebuie; voinicul ăsta îmi va servi de minune la întoarcere dacă are să mi se taie suflarea atunci când voi povesti aventurile extraordinare de care am avut parte în călătoriile mele.

În puține cuvinte am încheiat târgul. Suflătorul a lăsat baltă morile și m-a urmat. Era și timpul, deoarece trebuia să sosim la Cairo. De cum mi-am dus la îndeplinire misiunea, așa cum îmi propusesem, am hotărât să mă despart de suita mea, care devenise inutilă, cu excepția noilor mele achiziții, și să mă întorc acasă, împreună cu ei, ca un simplu particular. Era o vreme așa de frumoasă, Nilul atât de atrăgător, cât nu se poate spune, încât am avut fantezia să închiriez o barcă și să urc pe cursul fluviului până la Alexandria. Totul merse de minune, până în miezul celei de a treia zile.

Ați auzit, fără îndoială, domnilor, vorbindu-se de inundațiile anuale ale Nilului. Cum vă spuneam, a treia zi Nilul începu să crească extrem de repede, iar în ziua următoare întreaga câmpie era inundată pe mai multe mile, de ambele țărmuri. A cincea zi, pe înserate, barca mi se prinse în ceva ce crezui că sunt niște trestii. Însă

în zorii zilei următoare ne-am trezit înconjurați de migdali încărcați de roade coapte, gata de ronțăit. Sonda ne indică o adâncime de șaizeci de picioare și n-aveam nici un mijloc ori de a înainta, ori de a da înapoi. Către orele opt sau nouă, după cât mi-am putut da seama după înălțimea soarelui, un val năprasnic ne răsturnă barca pe o coastă și o umplu cu apă, scufundând-o aproape pe dată.

Din fericire ne-am putut salva cu toții – eram opt bărbați și doi copii –, agățându-ne de copacii ale căror ramuri, destul de vânjoase ca să ne poată susține, nu fuseseră îndestul de groase ca să suporte și barca. Am rămas trei zile în situația asta, hrănindu-ne numai cu migdale. Nu mai este nevoie să vă spun că aveam din abundență cu ce ne potoli setea. După douăzeci și trei de zile de la accidentul nostru, apa începu să scadă cu aceeași repeziciune cu care urcase, iar în cea de a douăzeci și șasea zi am putut pune piciorul pe uscat. Primul obiect de care

ni se izbiră privirile a fost barca noastră. Zăcea la vreo două sute de stânjeni de locul unde se scufundase. După ce am pus să ni se usuce la soare veșmintele, care aveau mare nevoie de asta, ne-am luat proviziile din barcă și am pornit-o din nou, să ne regăsim drumul. După calculele cele mai exacte, am tras concluzia că fusesem târâți prin niște locuri cu mai bine de cincizeci de mile depărtare de ținta noastră. Peste încă șapte zile, am dat de fluviul care-și reintrase în matcă și i-am povestit aventurile noastre unui bei. Acesta ne făcu rost de tot ce aveam nevoie, cu cea mai mare curtenie, și ne puse la dispoziție propria-i barcă. Șase zile de călătorie ne-au trebuit până la Alexandria, unde ne-am îmbarcat pentru Constantinopol. Am fost întâmpinat cu mari onoruri de către marele sultan și am avut cinstea să-i văd haremul, unde Înălțimea Sa ne-a condus în persoană, permițându-mi să aleg câte cadâne mi-ar fi poftit inima, chiar și dintre favoritele sale.

Neavând obiceiul să mă laud cu aventurile mele galante, închei aici povestirea mea, dorindu-vă tuturor noapte bună.

CAPITOLUL XI

A șasea aventură pe mare

De cum își termină povestirea călătoriei sale în Egipt, baronul se hotărî să se ducă la culcare, tocmai când atenția cam obosită a auditoriului său se trezise la auzul cuvântului *harem*. Cu toții ar fi vrut din cale afară de mult niște amănunte privind această parte a aventurilor lui, însă baronul a fost de neclintit; totuși, spre a mulțumi zgomotoaselor insistențe ale prietenilor săi, consimți să le povestească câteva isprăvi ale acestor ciudați slujitori și continuă în acești termeni:

De la întoarcerea mea din Egipt eram mare și tare la curtea sultanului. Înălțimea Sa nu putea trăi fără mine și mă ruga în fiecare zi să prânzesc și să cinez la el. Trebuie să vă mărturisesc, domnilor, împăratul turcilor este, dintre toate mărimile lumii, cel care o duce mai bine, măcar în privința mâncării. Căci, cât privește băutura, știți

că Mahomed interzice credincioșilor lui să bea vin. Deci nu trebuie să-ți treacă prin gând să dai pe gât vreun păhăruț din acest lichid, când iei masa la un turc. Dar, dacă nu se face pe față, lucrul ăsta se petrece destul de des în taină și, în ciuda Coranului, o grămadă de turci se pricep tot așa de bine ca și un popă neamț să golească o sticloanță. Acesta era și cazul Înălțimii Sale.

Se luau, prin urmare, cine la care nu lipsea marele vizir și unde muftiul spunea rugăciunile dinaintea mesei și pe urma ei, fără să se pună problema vinului. Dar când Înălțimea Sa se ridica de la masă, o butelcuță drăgălașă îl aștepta în odaia lui. Într-o zi, sultanul sultanilor îmi făcu semn să-l urmez. După ce zăvorî bine ușa, scoase din dulap o sticlă și-mi zise:

—Münchhausen, știu că voi, creștinii, vă pricepeți la vinuri bune. Uite o sticlă de Tokay, singura pe care o am, și sunt sigur că în viața ta n-ai băut ceva mai bun.

Drept care Înălțimea Sa umplu paharul său și pe al meu. Ciocnirăm și băurăm.

— Ei, spuse el, ce zici de vinul ăsta? E dat naibii, nu?

— E un rubiniu pe cinste, i-am răspuns. Dar, cu îngăduința Înălțimii Voastre, trebuie să spun că am băut unul cu mult mai bun la Viena, la augustul împărat Carol al VI-lea. Mii de trăsnete! Aș fi vrut să vă udați buzele cu vinul acela!

— Scumpe Münchhausen, replică el, nu vreau să te jignesc, însă cred că este cu neputință să găsești un Tokay mai bun. Sticla asta o am de la un grof maghiar care făcea mult caz de ea.

— Fleacuri, Înălțimea Voastră, fleacuri! Există Tokay și Tokay. Domnii unguri, de altminteri, nu strălucesc prin generozitate. Pe cât puneți rămășag că de aici, într-un ceas, vă procur o sticlă de Tokay scoasă din pivnița imperială de la Viena și care o să vă pară cu totul altfel decât asta!

— Münchhausen, cred că bați câmpii!

— Nu bat câmpii deloc: într-un ceas vă aduc o sticlă de Tokay din pivnițele împăratului Austriei și de un cu totul alt buchet decât poșirca asta.

—Münchhausen, Münchhausen! Vrei să-ți râzi de mine și asta nu-mi place deloc. Te-am știut dintotdeauna ca pe un om rezonabil și veridic. Dar, uite, mă simt ispitit să cred că ai luat-o razna.

— Ei, bine, Înălțimea Voastră să accepte rămășagul și, dacă nu-mi respect angajamentul – și știți că sunt dușmanul jurat al pălăvrăgelilor –, Înălțimea Voastră va fi liberă să-mi reteze capul care, vorba ceea, nu-i un dovleac! Asta pun eu în joc. Dar ce pune Înălțimea Voastră la bătaie?

— Bate palma! Am primit, zise sultanul. Dacă la ceasurile patru sticla nu-i pe masă, îți zbor capul fără cruțare, căci n-am obiceiul să mă las dus de nas, fie și de către cei mai buni amici. Dimpotrivă, dacă-ți ții făgăduiala, vei putea lua din vistieria mea atâta aur, argint, perle și pietre prețioase câte poate căra bărbatul cel mai voinic.

— Gata, ne-am înțeles, i-am răspuns.

Am cerut o pană și cerneală și i-am scris împărătesei regine Maria Tereza următorul bilet:

„Fără-ndoială, Maiestatea Voastră, în calitatea Sa de moștenitoare universală a imperiului, a moștenit pivnițele ilustrului ei tată. Pot îndrăzni să Vă rog să se înmâneze purtătorului acestui bilet o sticlă din acel Tokay din care am băut în atâtea rânduri, cu răposatul Vostru tată? Însă din cel mai bun, căci este vorba de un rămășag. Mă

folosesc de această împrejurare spre a o asigura pe Maiestatea Voastră de profundul respect cu care am onoarea de a fi etc. etc.

Baron von Münchhausen"

Cum se și făcuseră orele trei și cinci minute, i-am încredințat răvașul alergătorului meu, care-și dezlegă greutățile și porni ca din pușcă către Viena.

Între timp, băurăm, Înălțimea Sa și cu mine, restul sticlei, în așteptarea celei de la Maria Tereza. Se făcu trei și un sfert, trei și jumătate, patru fără un sfert, iar curierul meu nu mai venea. Mărturisesc că începusem să nu mai fiu în apele mele, cu atât mai mult cu cât vedeam pe Înălțimea Sa aruncându-și, din când în când, ochii pe cordonul soneriei, ca să-l cheme pe gealat. Îmi acordă, totuși, permisiunea să cobor în grădină, ca să iau puțin aer, însă escortat de doi muți care nu mă pierdeau din vedere. Acul ceasornicului arăta cel de al cincizeci și cincilea minut după orele trei, o neliniște ucigătoare puse stăpânire pe mine – este cazul s-o spun. Am trimis să fie de îndată căutat omul meu, Auzilă, și cel care trăgea la țintă. Auzilă se-ntinse la pământ, ca să tragă cu urechea dacă alergătorul meu sosea. Spre marea mea disperare, mă vesti că șmecherul se afla încă foarte departe, dormind și sforăind din rărunchi. Nici nu auzi bine acestea țintașul meu că, suindu-se pe o terasă mai înaltă și ridicându-se în vârful picioarelor, strigă:

— Pe legea mea, îl văd pe leneș. Doarme, la poalele unui stejar, prin împrejurimile Belgradului, cu sticla lângă el! Așteptați să-l gâdil oleacă!

Și îndată puse carabina la ochi și trimise o încărcătură în frunzișul copacului. O grindină de ghinde, de crengi și de frunze se abătu asupra somnorosului. Temându-se că a dormit prea mult, el își reluă cursa cu o asemenea iuțeală, încât sosi în cabinetul sultanului, cu sticla de Tokay și cu un bilet autograf din partea Mariei Tereza la ceasurile trei, cincizeci și nouă de minute și treizeci de secunde.

Apucând imediat sticla, ilustrul degustător începu să plimbe vinul pe limbă, cu o voluptate de nedescris.

— Münchhausen, îmi spuse el, n-ai să mi-o iei în nume de rău dacă păstrez doza asta doar pentru mine. Ai mai mult credit la Viena decât am eu și îți este mai ușor să obții o a doua.

Drept care își închise butelca în dulap, puse cheia în buzunarul șalvarilor și-l sună pe vistiernic, cu încântătoare și cristaline note de clopoțel!

— Acuma trebuie să plătesc prinsoarea, zise el. Ascultă, i se adresă vistiernicului, ai să-l lași pe prietenul meu Münchhausen să ia din vistieria mea atâta aur, nestemate și perle câte poate duce omul cel mai voinic! Haide!

Vistiernicul se ploconi cu nasul până la pământ în fața stăpânului său, care-mi strânse călduros mâna și ne lăsă pe amândoi împreună.

Vă închipuiți, desigur, că n-am întârziat o clipă să duc la bun sfârșit ordinul pe care-l dăduse sultanul, în favoarea mea. Am trimis să fie adus omul meu cel zdravăn, ce sosi cu frânghia de cânepă, și intrarăm în vistierie. Vă asigur că atunci când am ieșit cu servitorul meu, mare lucru nu mai rămăsese acolo.

Am alergat de îndată în port cu prada mea, unde am tocmit nava cea mai mare pe care am putut-o găsi și am ridicat ancora, spre a-mi pune comoara la adăpost, înainte să intervină cine știe ce încurcătură.

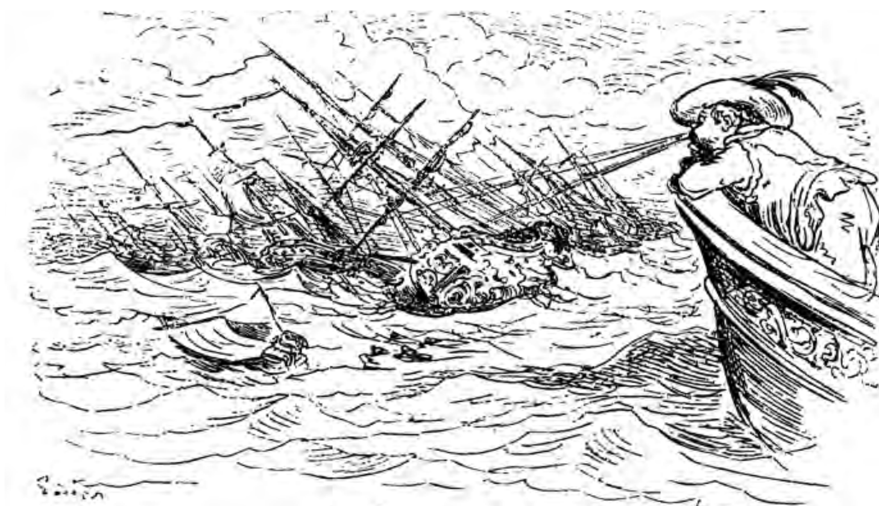

Lucrul de care mă temeam nu întârzie să se întâmple.

Lăsând deschisă după el ușa vistieriei – nici nu prea mai avea la ce s-o închidă –, vizirul dădu buzna peste sultan și-i aduse la cunoștință în ce chip profitasem de mărinimia lui. Înălțimea Sa rămase trăsnit, părându-i rău acuma că se grăbise. Porunci marelui amiral să plece pe urmele mele cu toată flota, ca să mă facă să pricep că nu înțelesese rămășagul în felul acesta. N-aveam decât un avans de două mile și când văzui flota turcească de război dând buzna către mine cu toate pânzele sus, mărturisesc că am simțit cum mi se clatină capul pe umeri, după ce de-abia se așezase ca lumea. Însă suflătorul meu era de față.

— Excelența Voastră să nu se neliniștească, îmi spuse el. Luă loc la spatele vasului, așa fel încât să aibă una dintre nări îndreptată către marina turcă, cealaltă spre pânzele noastre. Apoi începu să sufle cu atâta violență, încât flota fu împinsă în port, cu catargele și pânzele făcute praf, pe când corabia mea atinse în câteva ceasuri coastele Italiei.

Cu toate acestea, cine știe ce câștig n-am avut de pe urma comorii mele. Căci, în ciuda afirmațiilor contrarii făcute de domnul bibliotecar Jagermann, din Weimar,

cerșetoria este atât de răspândită în Italia, iar poliția așa de rău alcătuită, încât a trebuit să distribui ca pomeni cea mai mare parte a acestei averi. Restul mi-a fost luat de niște tâlhari de drumul mare, în împrejurimile Romei, la ceas de seară. Inșii ăștia năstrușnici nu și-au făcut nici un scrupul din a mă jefui la sânge, deoarece cu a mia parte din ce-mi furaseră ar fi putut cumpăra la Roma indulgențe pentru deplina iertare a întregii bande și a urmașilor lor, ba chiar urmașilor urmașilor lor.

Iată, însă, domnilor, că a bătut ceasul când obișnuiesc să mă duc la culcare. Așadar, noapte bună!

CAPITOLUL XII

A șaptea aventură pe mare. Povestiri adevărate ale unui tovarăș care a luat cuvântul în lipsa baronului

După ce povesti aventura de mai înainte, baronul se retrase, lăsând societatea într-o stare de bună dispoziție. Făgădui tuturor, înainte să iasă, că la prima ocazie le va împărtăși aventurile tatălui său, dimpreună cu alte isprăvi dintre cele mai minunate.

Cum fiecare își dădea cu părerea despre povestirile baronului, una dintre persoanele de față, care-l întovărășise în călătoria din Turcia, le povesti că, nu departe de Constantinopol, exista un tun uriaș, pe care, de altfel, baronul Tott îl pomenise în *Memoriile* sale. Iată, după câte-mi amintesc, ce a spus:

— Turcii aduseseră în dreptul citadelei, nu departe de oraș, pe malurile fluviului învolburat, un tun formidabil. Fusese turnat în bronz și arunca ghiulele de marmură de cel puțin o mie o sută de livre. Mă cuprinsese o mare poftă, spune baronul Tott, să trag cu tunul ăsta, să-i văd efectele. Armia întreagă tremura la gândul unei fapte atât de îndrăznețe, căci domina convingerea că explozia ar face să se prăbușească citadela și întreg orașul. A obținut, totuși, permisiunea cerută. Mi-au trebuit nu mai puțin de trei sute treizeci de livre de pulbere ca să încarc țeava. Ghiuleaua pe care am pus-o cântărea, cum am mai spus, o mie și o sută de livre. În momentul în care tunarul apropie feștila de tun, curioșii care mă-nconjurau o întinseră care încotro, la o distanță respectuoasă. Cu chiu, cu vai l-am convins pe pașa, care asista la experiență, că nu era nimica de temut. Tunarul însuși, care trebuia, la semnalul meu, să aprindă pulberea, era extrem de emoționat. Mi-am luat locul, în spatele pieței, într-o redută, am dat semnalul și în aceeași clipă am simțit o zguduitură asemănătoare unui cutremur. La vreo trei sute de stânjeni, ghiuleaua se sparse în trei bucăți care zburară pe deasupra strâmtorii, aruncând valurile pe țărm și acoperind cu spume canalul, pe cât era de larg.

Acestea-s, domnilor, dacă mă slujește memoria, amănuntele pe care le dă baronul Tott despre cel mai mare tun din lume. Când am vizitat această țară cu baronul Münchhausen, relatarea baronului Tott era încă citată ca un exemplu nemaipomenit de curaj și de sânge rece.

Protectorul meu, care nu putea suporta ca un franțuz să facă mai mult și mai bine decât el, luă tunul pe umeri și, după ce-l așeză potrivit în echilibru, sări drept în mare și înotă până la celălalt țărm al canalului. Avu, din nenorocire, ideea de a azvârli tunul în citadelă, pentru a-l aduce la locul de unde-l luase. Zic din nenorocire,

fiindcă-i lunecă din mână în momentul în care-l legăna, spre a-l azvârli. Așa fel încât tunul căzu în canal, unde va odihni, probabil, până la judecata de apoi.

Întâmplarea asta, domnilor, a provocat ruptura definitivă a relațiilor dintre baron și Marele Sultan. Povestea cu vistieria era de multă vreme uitată, căci sultanul avea destule venituri spre a-și umple din nou haznaua, iar baronul se afla în acel moment în Turcia la invitația sultanului. Ar mai fi și astăzi acolo, dacă pierderea acestui tun celebru nu l-ar fi mâniat într-atât pe sultan, încât dădu îndată ordinul să i se reteze baronului capul.

Numai că o anumită sultană, ce se împrietenise la cataramă cu stăpânul meu, îl avertiză asupra sângeroasei hotărâri, ba, mai mult încă, îl ținu ascuns în iatacul ei, în timp ce bașbuzucul însărcinat cu execuția îl căuta pretutindeni. În noaptea ce a urmat, am fugit la bordul unui vas ce se îndrepta către Veneția și astfel ne-am pus la adăpost de această cumplită primejdie.

Baronului nu-i este pe plac să se aducă vorba de această întâmplare, pentru că de data asta n-a izbutit să ducă la capăt ceea ce a întreprins și, de asemenea, pentru că puțin a lipsit să nu-și piardă capul. Totuși, cum ea nu este de natură a atinge onoarea, obișnuiesc s-o povestesc când nu este de față.

Acuma, domnilor, îl cunoașteți cum nu se poate mai bine pe baronul Münchhausen și trag nădejdea că nu mai aveți pic de îndoială în ceea ce privește adevărul povestirilor sale, însă, ca nu cumva să cădeți la bănuială în ce le privește pe ale mele, am să vă spun câteva cuvinte și despre mine însumi.

Taică-meu era de felul lui din Șvițera. Îndeplinea slujba de inspector al ulițelor, aleilor, podurilor. Soiul ăsta de funcționari poartă în oraș, numele de… măturători.

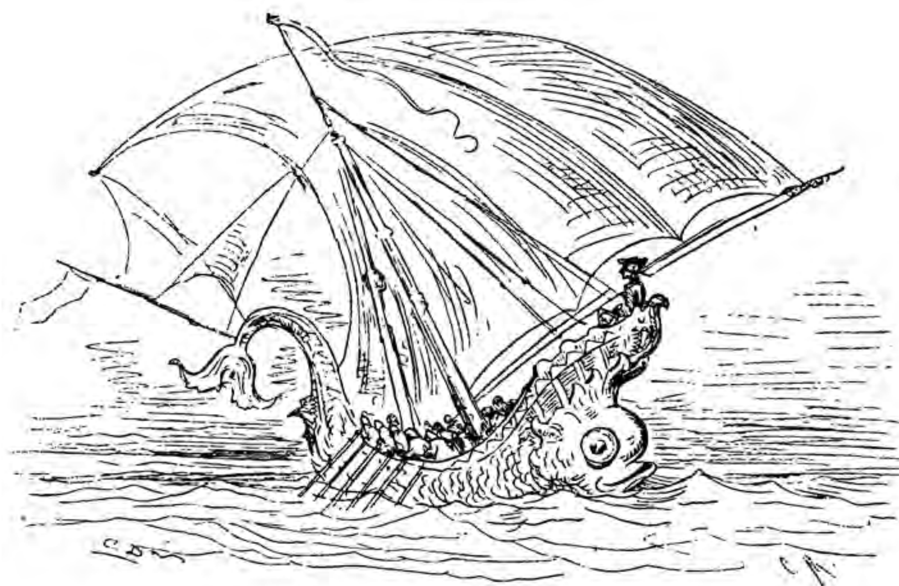
Mama, născută în creierul munților din Savoia, avea sub gât o gușă pe cât de mare, pe atât de frumoasă, ceea ce se întâmplă adesea la femeile locului. Și-a pierdut de timpuriu părinții și steaua ei bună a îndrumat-o către orașul în care văzuse lumina zilei tatăl meu. Mai și vagabonda, taica avea același cusur, așa că se-ntâlniră într-o bună zi la pușcărie. Prinseseră drag unul de altul și se căsătoriră. Căsnicia asta n-a fost fericită: tata nu întârzie s-o părăsească pe mama, lăsându-i drept pensie alimentară veniturile unui coș cu zdrențe, pe care i-l puse pe spinare. Sărmana femeie se alătură unei trupe ambulante de păpușari. Norocul îi duse la Roma, unde ea se specializă în comerțul cu stridii.

Ați auzit, fără îndoială, de papa Ganganelli, cunoscut sub numele de Clement al XIV-lea, și știți cât de mult îi plăceau stridiile. Într-o vineri, când se ducea, cu mult fast, să celebreze slujba la bazilica Sfântul Petru, zări stridiile

maică-mii – erau tare frumoase și nemaipomenit de proaspete, așa cum mi-a istorisit în nenumărate rânduri – și nu putu face altceva decât să se oprească și să guste din ele. Opri în loc cele cinci sute de persoane ce-l urmau și trimise vorbă la bazilică să nu-l aștepte în dimineața aceea. Coborî de pe cal – căci în împrejurările deosebite papii călăresc –, intră în bodega mamei mele și-i înghiți marfa. Însă, cum se mai aflau stridii în pivniță, chemă și suita, care făcu praf toate proviziile. Papa cu oamenii lui rămaseră până seara și, înainte să plece, papa o copleși pe mama cu indulgențe, nu numai pentru păcatele ei din trecut și prezent, dar și pentru cele ce aveau să urmeze.

Deci, domnilor, o să-mi îngăduiți să nu vă explic mai pe larg ce anume am eu în comun cu această poveste cu stridiile – cred că m-ați înțeles îndestul spre a vă fi făcut o idee asupra împrejurărilor nașterii mele.

CAPITOLUL XIII

Baronul își reia povestirea

Așa cum desigur vă imaginați, prietenii baronului îi cereau mereu să-și continue povestirea, pe cât de instructivă, pe atât de interesantă, a neobișnuitelor lui peripeții, însă aceste rugăminți au răsunat multă vreme în pustie. Baronul avea lăudabilul obicei de a nu face decât ceea ce-i poruncea propria-i fantezie și încă mai lăudabilul obicei de a nu se lăsa, sub nici un pretext, clintit de la acest principiu bine stabilit. În fine, sosi și seara mult dorită când un hohot de râs al baronului îi vesti pe prietenii lui că se afla sub aripa inspirației și că, deci, avea să le potolească poftele:

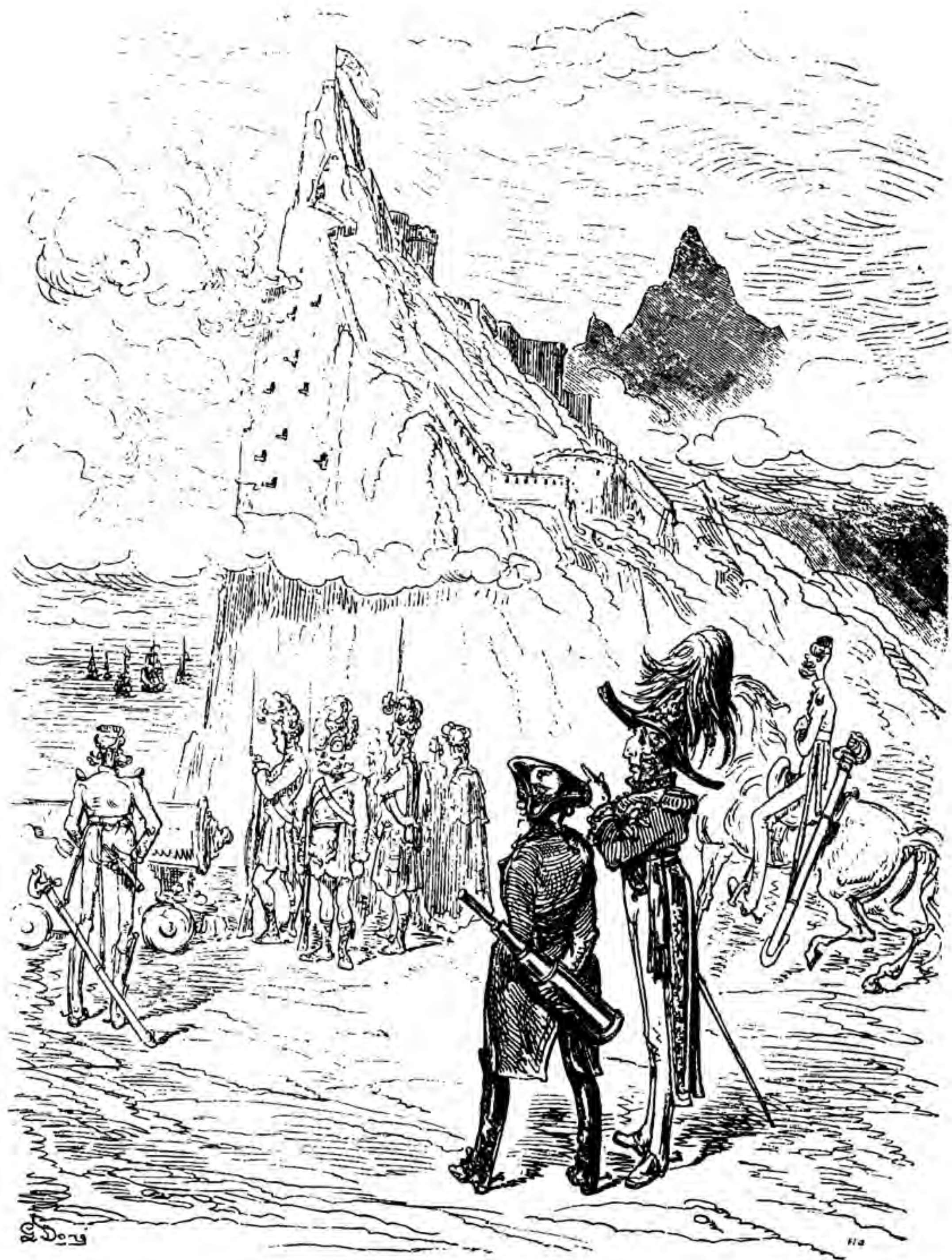
„*Conticuere omnes, intentique ora tenebant*“ sau, mai limpede, toată lumea tăcu și-și ciuli urechile. Ridicându-se, precum Eneea, de pe sofaua sa pufoasă, Münchhausen începu astfel:

În timpul ultimului asediu al Gibraltarului, m-am îmbarcat într-o flotă comandată de amiralul Rodney și destinată să aprovizioneze această fortăreață. Voiam să întorc o vizită vechiului meu prieten, generalul Elliot, care și-a câștigat, apărând această fortăreață, lauri nemuritori. După ce ne-am lăsat pradă, câteva minute, bucuriei revederii, am parcurs împreună cu generalul fortăreața, spre a-mi face o idee asupra pozițiilor și întăririlor inamicului. Adusesem de la Londra o minunată lunetă cu oglindă, cumpărată de la casa Dollon.

Grație acestui instrument, am descoperit că dușmanul îndreptase asupra bastionului în care ne aflam un tun de treizeci și șase de țoli. I-am comunicat asta generalului, care verifică și văzu că nu mă înșelasem. Am pus să fie adus, cu îngăduința lui, un tun de patruzeci și opt de țoli din bateria alăturată și am țintit atât de precis – căci în materie de artilerie pot să vă spun că nu mi-am găsit încă nașul –, încât am fost sigur că am să-mi ating țelul.

Am observat atunci cu cea mai mare atenție manevrele tunarilor inamici și, în momentul în care aceștia apropiară feștila de pulbere, am dat oamenilor noștri semnalul de „foc". Cele două ghiulele, ajunse la jumătatea

traiectoriilor, se întâlniră și se ciocniră cu o asemenea violență, încât produseră efectul cel mai neașteptat. Ghiuleaua inamică se întoarse cu cea mai mare viteză înapoi și nu numai că reteză țeasta tunarului care o trimisese, dar mai decapită încă alți șaisprezece soldați care o tuliseră către țărmul african. Înainte să ajungă pe tărâmurile Barbariei, ghiuleaua rupse în două catargele a trei vase ce se aflau în port, unul în spatele altuia, pătrunse cam două sute de mile englezești în interiorul țării, zbură pe acoperișul unei cocioabe țărănești și, după ce scoase unei sărmane babe, care dormea pe burtă, ultimul ei dinte, i se opri, în fine, în gâtlej. Bărbatul ei, sosit la fața locului, încercă să scoată afară ghiuleaua. Neizbutind, avu fericita idee de a o înfunda cu un ciocan de lemn în stomacul femeii, de unde ghiuleaua ieși mai pe urmă, pe cale naturală.

Asta n-a fost singurul serviciu pe care ni-l făcu ghiuleaua: ea nu se mulțumi cu prăpădul printre dușmani, de care v-am vorbit, ci, continuându-și drumul, culcă din afet tunul ce era îndreptat împotriva noastră și-l azvârli cu atâta forță peste o corabie de război, încât, găurită rău, aceasta luă apă și se duse la fund, cu cel puțin o mie de mateloți și un mare număr de soldați pe care-i transporta.

A fost, neîndoios, o faptă nemaipomenită. Nu vreau, totuși, să mi-o atribui numai mie: este adevărat că cinstea ideii dintâi revine sagacității mele, dar și norocul m-a ajutat într-o anumită măsură. Astfel, după ce s-a terminat treaba, mi-am dat seama că tunul nostru de ′48 fusese

încărcat cu două porții de pulbere, de unde efectul miraculos produs asupra ghiulelei inamice și cursa atât de lungă a proiectilului nostru.

Generalul Elliot îmi oferi, ca să mă răsplătească pentru serviciul pe care vi l-am semnalat, un brevet de ofițer pe care l-am refuzat, fiindu-mi îndeajuns mulțumirile aduse la cina ce urmă, în prezența întregului său stat-major.

Cum am mare drag de englezi, un popor cu adevărat brav, mi-am pus în gând să nu părăsesc această fortăreață până nu voi fi făcut un nou serviciu celor ce o apărau. Ocazia mi se oferi la trei săptămâni după întâmplarea cu tunul de ′48.

M-am deghizat în preot catolic, am ieșit din fortăreață cam la un ceas după miezul nopții și am izbutit să pătrund în tabăra inamică, traversându-i liniile. M-am dus în cortul în care contele d'Artois își reunise comandanții de corpuri și un mare număr de ofițeri, spre a le comunica planul atacului fortăreței, pe care voia s-o ia cu asalt în zorii zilei. Mă deghizasem așa de bine, încât nimănui nu-i trecu prin cap să mă împiedice, așa că am putut asculta în liniște tot ce puneau ei la cale. Consiliul luă sfârșit, cei de față se duseră la culcare și curând văzui întreaga armată, chiar și santinelele, adâncindu-se-n somn. De îndată am trecut la treabă: am demontat toate tunurile, mari și mici, și le-am aruncat în mare, unde căzură cam la trei mile depărtare. Cum n-aveam pe nimeni să-mi ajute, pot spune că a fost munca cea mai penibilă pe care am făcut-o vreodată, cu excepția uneia singure, de care ați luat cunoștință în absența mea, vorbesc despre uriașul tun turcesc, descris de baronul Tott și cu care am traversat Bosforul înot.

După ce am săvârșit operația asta, am transportat toate afeturile și toate chesoanele în mijlocul taberei și, de teamă ca nu cumva uruitul roților să-i deștepte pe oameni, le-am luat, două câte două, sub brațe. Se făcu, astfel, o grămadă mărișoară, înaltă cel puțin cât stânca Gibraltarului. Am luat apoi o ghiulea și am izbit-o de un zid ruinat, rămas de la vreo construcție maură, am aprins un fitil și am dat foc grămezii. Am uitat să vă spun că în vârful grămezii pusesem toate munițiile din tabără.

Și, cum avusesem grijă să așez în stratul de jos materiile cele mai inflamabile, flacăra țâșni numaidecât, înaltă și luându-ți ochii cu văpăile ei. Ca să îndepărtez de mine orice bănuială, am dat primul alarma. Așa cum vă puteți da seama, spaima puse stăpânire pe tabără. Ca să se explice dezastrul, s-a presupus că cei din fortăreață făcuseră o tentativă de ieșire, ucigând santinelele, și că izbutiseră, astfel, să distrugă artileria.

În relatarea făcută acestui asediu celebru, dl Drinkwater[1] vorbește într-adevăr de o mare pierdere suferită de inamic în urma unui incendiu, însă el n-a știut cui să-i atribuie cauza. De altminteri, nici nu i-ar fi stat în putință, căci – cu toate că în acea noapte am salvat, de unul singur, Gibraltarul – n-am mărturisit acest lucru nimănui, nici măcar generalului Elliot. Cuprins de panică, contele d’Artois o tuli cu toți oamenii săi și nu se opri din goană până la Paris. Teroarea pe care le-o inspirase acest

1. Drink water – bea apă (engl.) (n.tr.).

dezastru a fost atât de mare, încât n-au putut mânca trei luni de zile, timp în care s-au hrănit, precum cameleonii, cu aer curat.

Cam două luni mai pe urmă, după ce adusesem asediaților acest strălucit serviciu, mă aflam la masă cu generalul Elliot, când deodată o bombă – n-avusesem timp să trimit și mortierele inamicului pe urmele tunurilor – pătrunse în odaie și căzu în mijlocul mesei. Generalul făcu ceea ce ar fi făcut oricine într-o asemenea împrejurare: ieși numaidecât din sală. Eu, însă, am apucat bomba înainte să explodeze și m-am dus cu ea pe creasta stâncii. Din acest loc de observație am văzut pe faleză, nu departe de tabăra inamică, o mare adunare de oameni. Însă nu puteam distinge și ce anume făceau. Mi-am luat luneta și l-am recunoscut pe inamic, care arestase doi dintre ai noștri, un general și un colonel. Îi știam, fiindcă cinasem cu ei în ajun. Ei se furișaseră în tabăra asediatorilor, iar aceștia se pregăteau să-i spânzure, ca spioni.

Depărtarea era prea mare ca să pot azvârli, cu succes, bomba cu mâna. Din fericire, mi-am adus aminte că aveam în buzunar praștia de care s-a slujit cu atâta folos David împotriva uriașului Goliat. Am pus bomba în praștie și am aruncat-o în mijlocul mulțimii. Căzu pe pământ, explodă, ucigându-i pe toți, cu excepția celor doi ofițeri englezi care, spre norocul lor, fuseseră deja ridicați în spânzurători. Explozia doborî spânzurătorile.

Cei doi prieteni ai noștri, de cum se simțiră cu picioarele pe pământ, încercară să-și explice acest ciudat eveniment și, văzând gărzile, gealații și întreaga asistență cum își dădeau întreaga silință să treacă pe lumea cealaltă, se descotorosiră reciproc de stingheritoarea cravată ce le strângea gâturile, alergară la râu, săriră într-o barcă spaniolă și de acolo fură conduși la vasele noastre de către localnici.

Câteva minute mai pe urmă, pe când mă pregăteam să-i povestesc generalului Elliot cele întâmplate, sosiră și ei și, după un schimb cordial de mulțumiri și de explicații, am sărbătorit acea zi memorabilă în chipul cel mai vesel din lume.

Doriți cu toții, domnilor, o citesc în ochii dumneavoastră, să știți cum de posed o comoară așa de prețioasă precum praștia de care tocmai v-am vorbit. Ei bine, am să vă spun! Eu mă trag, și desigur că nu știați faptul acesta, din soția lui Urie, care a avut, cum știți, relații foarte intime cu David. Însă cu timpul – se întâmplă adesea – Maiestatea Sa se răci cam prea din cale-afară de contesă – titlu ce-l primise la trei luni de la moartea soțului ei. Într-o zi se luară la ceartă, într-o chestiune de cea mai mare importanță, aceea de a ști în care loc a fost construită arca lui Noe și unde anume s-a oprit acesta, după potop. Strămoșul meu avea pretenția de a trece drept un mare cunoscător

al Antichității, iar contesa prezida o societate istorică. El suferea de slăbiciunea aceasta, comună celor mai mulți dintre oameni și tuturor dintre cei mărunți, de a nu admite să fie contrazis, iar ea avea un cusur specific sexului ei, acela de a ține să aibă dreptate în toate; pe scurt, se despărțiră.

Dânsa auzise deseori vorbindu-se de această praștie ca despre un obiect dintre cele mai prețioase și găsi că face bine luându-l, sub pretextul de a păstra un obiect ca amintire de la el. Numai că, înainte chiar ca strămoașa mea să treacă granița, dispariția obiectului a fost remarcată și șase zdrahoni din garda regală au pornit pe urmele ei, ca să-l readucă la palat.

Contesa urmărită se sluji atât de bine de acest obiect, încât îl lovi pe unul dintre acei soldați care, mai zelos, se avântase în fruntea celorlalți, nimerindu-l exact în locul în care Goliat fusese trăsnit de David. Văzându-și camaradul cum pică mort, gărzile căzură pe gânduri și, după ce reflectară îndelung, hotărâră că cel mai bun lucru de făcut este să aducă întâmplarea la cunoștința regelui. Despre partea ei, contesa își continuă călătoria spre Egipt, unde avea mulți prieteni printre curteni.

Ar fi trebuit să încep prin a vă spune că, dintre mai mulți copii pe care-i avusese cu Maiestatea Sa David, îl luase cu ea în exil pe cel mai iubit. Fertilitatea Egiptului dându-i acestui fiu o liotă de frați și surori, contesa îi lăsă lui, prin testament, faimoasa praștie. Iar de la el, mi-a revenit mie, în linie dreaptă.

Stră-strămoșul meu, care poseda această praștie și care a trăit cam acum două sute cincizeci de ani, făcu, în timpul unei călătorii în Anglia, cunoștință cu un poet, un hoțoman de plagiator și un incorigibil braconier, pe care-l chema Shakespeare. Poetul acesta, pe pământurile căruia,

fără îndoială conform dreptului la reciprocitate, englezii și germanii braconează astăzi fără rușine, a împrumutat în mai multe rânduri praștia aceasta de la stră-strămoșul meu și a ucis cu ea așa de mult vânat pe moșiile lui sir Thomas Lucy, încât puțin a lipsit să n-aibă soarta celor doi amici ai mei de la Gibraltar. Bietul om fu aruncat în temniță, iar stră-strămoșul meu izbuti să-i redea libertatea printr-un procedeu cum nu se poate mai curios.

Regina Elisabeta, care domnea pe atunci, își devenise sie însăși, către sfârșitul vieții, o povară. Să se îmbrace, să se dezbrace, să mănânce, să bea, în fine să mai facă și altele pe care nu le mai pomenesc, îi făceau viața de nesuportat. Stră-strămoșul meu se oferi să-i stea la îndemână pentru toate nevoile, pentru toate capriciile venind de la ea sau prin procură. Și ce credeți că-i ceru ca recompensă pentru acel serviciu semnalat? Eliberarea lui Shakespeare. Regina nu-l putu convinge să accepte nimic mai mult. Acest minunat bărbat prinsese atâta drag de poet, încât și-ar fi dat fără să clipească jumătate din viață, spre a i-o prelungi pe a prietenului său.

Încolo, pot să vă asigur, domnilor, că metoda practicată de către regina Elisabeta, de a trăi fără hrană, n-a obținut nici un succes pe lângă supușii ei, cel puțin pe lângă acei mâncăi veșnic înfometați cărora le trebuia un bou de căciulă. Ea însăși nu a rezistat mai mult de șapte ani și jumătate, la capătul cărora a murit de inaniție.

Părintele meu, de la care am moștenit praștia puțină vreme înainte de a pleca spre Gibraltar, mi-a povestit anecdota următoare, pe care prietenii lui au auzit-o adesea și căreia nici una dintre persoanele ce l-au cunoscut pe nobilul bătrân nu-i va contesta adevărul.

— În una din numeroasele mele șederi în Anglia, îmi spunea el, mă plimbam odată pe țărmul mării, nu departe de Harwick. Dintr-odată, un cal de mare se repede furios către mine. N-aveam altă armă decât praștia, cu care i-am trimis două pietre atât de bine țintite, încât i-am crăpat amândoi ochii. I-am sărit atunci în spinare și l-am mânat către mare, căci, pierzându-și vederea, furia i se stinsese cu desăvârșire și se lăsa condus ca un miel. I-am petrecut praștia prin bot, ca un căpăstru, și l-am împins în larg.

În mai puțin de trei ceasuri am ajuns pe malul celălalt: făcusem în acest scurt interval de timp treizeci de mile. La Helvoetsluys mi-am vândut armăsarul pe șapte sute de ducați gazdei de la hanul Trei cupe, care arăta acest dobitoc nemaiîntâlnit contra unei taxe și-și făcu un venit frumușel. – I se poate vedea descrierea în Buffon[1]. – Dar oricât de ciudat ar fi fost acest fel de a călători, adăugă tatăl meu, observațiile și descoperirile pe care mi le-a îngăduit să le fac sunt încă și mai extraordinare.

1. Georges-Louis Leclerc de Buffon (1701–1788) – naturalist și biolog francez (n. red.).

Animalul în spatele căruia mă așezasem nu înota, alerga, cu o iuțeală de necrezut, pe fundul mării, izgonind din fața-i milioane de peștișori foarte deosebiți de cei pe care-i vedem de obicei: unii aveau capul în mijlocul corpului, alții la capătul cozii; alții se învârteau în cerc și cântau coruri de o frumusețe nespusă; unii construiau cu apă edificii transparente înconjurate de coloane gigantice în care vălurea o materie fluidă și strălucitoare, precum flacăra cea mai pură. Încăperile acestor palate ofereau tot dichisul pe care și-l doreau peștii mai distinși: unele erau pregătite pentru depunerea icrelor; un șir de săli spațioase erau pregătite pentru școlirea peștișorilor. Metodele de învățământ – după câte am putut vedea cu ochii mei, căci vorbele îmi erau la fel de neînțelese ca și ciripitul păsărelelor sau țârâitul greierilor – îmi părură într-atât de asemănătoare cu acelea din școlile noastre, încât am dobândit convingerea că vreunul dintre teoreticienii noștri a întreprins o călătorie ca a mea, pescuindu-și ideile în apă, mai degrabă decât să le fi extras din văzduh. Încolo, din ceea ce vă spusei adineauri, puteți conchide că rămâne mai departe în lume un vast câmp deschis cercetării științifice, explorării și observării. Dar să-mi reiau povestirea!

Între alte pățanii ale călătoriei, am străbătut un uriaș lanț muntos, cel puțin la fel de înalt ca Alpii. Nenumărați arbori falnici, de toate soiurile, creșteau pe stânci. Pe acești arbori creșteau homari, raci, stridii, fructe de mare, unele dintre ele atât de monstruoase, încât una singură ar fi fost de ajuns să încarce o căruță, iar cea mai mică, să doboare un hamal. Toate exemplarele ce eșuează pe plajele noastre și se vând prin piețe nu sunt decât niște prăpădituri, pe care apele le smulg de pe crăcile acestor

arbori, așa cum vântul smulge fructele viermănoase din pomi. Cei mai bine aprovizionați mi s-au părut arborii cu homari, însă cei cu creveți și cu stridii erau mai groși. Micii melci de mare cresc într-un soi de tufișuri care se găsesc aproape totdeauna la poalele arborilor cu creveți, înconjurându-i precum iedera stejarii. Am remarcat, de asemenea, ciudatul fenomen pe care l-a produs o navă naufragiată. Se ciocnise, după cum îmi pare, de o stâncă al cărei colț abia dacă ieșea de trei coți din apă și, scufundându-se, se culcase pe-o coastă. Poposise pe un arbore cu homari și-i rupsese câteva fructe care căzuseră pe un altul, cu creveți, așezat mai jos. Cum lucrurile astea se petreceau primăvara, iar homarii erau cu toții tineri, ei se altoiră pe creveți, de unde rezultă un fruct ce ținea de ambele specii la un loc. Ținând seama de raritatea faptului, am vrut să culeg unul, însă greutatea lui m-ar fi stânjenit; lasă că Pegasul meu nu voia nici el să se oprească.

Făcusem aproape jumătate din drum și mă aflam într-o vale situată la cel puțin cinci sute de stânjeni sub nivelul mării: începui să sufăr de lipsă de aer. Pe deasupra, poziția mea era departe de a fi plăcută, din multe alte pricini. Din timp în timp, dădeam peste pești uriași care, după felul în care căscau boturile, nu păreau străini de gândul de a ne înghiți pe amândoi. Sărmana mea Rosinanta era oarbă și n-am scăpat de intențiile dușmănoase ale acelor ființe înfometate decât datorită prudenței mele. Am continuat, deci, să galopez, în scopul de a ajunge cât mai curând pe uscat.

Ajuns, astfel, destul de aproape de țărmurile Olandei, cu doar vreo douăzeci de stânjeni de apă deasupra capului, mi s-a părut că zăresc, întinsă pe nisip, o formă omenească, și am recunoscut, după veșminte, un trup

femeiesc. Mi s-a părut că dădea încă semne de viață și apropiindu-mă am văzut că, într-adevăr, mișca din mână. Am apucat mâna aceea și am suit la bord corpul ce părea a fi un leș. Cu toate că arta de a readuce la viață era, pe atunci, mai înapoiată ca astăzi, când afli scris pe ușa oricărei cârciumi: „Dăm ajutor înecaților", sforțările și îngrijirile unui spițer izbutiră să reaprindă scânteia de viață ce mai pâlpâia în această ființă. Ea fusese soția îndrăgită a unui bărbat ce comanda un vas din portul Helvoetsluys, de curând ieșit în larg. Din nefericire, în graba îmbarcării, luase o altă femeie decât pe a sa. Aceasta află de îndată faptul de la unele dintre acele vigilente apărătoare ale păcii în cămin care se numesc prietene intime. Socotind că drepturile conjugale sunt la fel de sacre și la fel de valabile pe mare ca și pe uscat, ea se sui repede pe o șalupă, în urmărirea soțului său; sosită pe bordul navei, ea căută, printr-o scurtă, dar convingătoare predică, să facă să triumfe drepturile ei, și încă într-un chip atât de energic, încât soțul ei consideră prudent să facă doi pași înapoi. Rezultatul a fost că mâna ei osoasă, în loc să apuce urechea soțului, întâlni doar apa, o suprafață care cedează cu ușurință, iar biata femeie se trezi pe fundul mării.

În acel moment hotărî steaua mea s-o întâlnesc și s-o restitui, pe pământ, fericitului și fidelului ei soț. Îmi închipui, așadar, cu ușurință, binecuvântările cu care mă va fi copleșit domnul și stăpânul ei, la întoarcere, aflându-și soțioara iubitoare salvată de mine. Oricum, inima mi-a rămas curată: acționasem din pură milă, fără să bănuiesc cumplitele urmări ale acțiunii mele bune.

Aici se termină, de obicei, povestirea tatălui meu, povestire ce mi-a reamintit faimoasa praștie despre care v-am vorbit și care, după ce a fost vreme îndelungată păstrată

G. Doré

în familia mea și i-a adus atâtea servicii, și-a mai făcut o dată datoria, cu calul de mare. Ea mi-a mai fost de folos, cum v-am povestit, când cu bomba aruncată în mijlocul spaniolilor, când mi-am salvat cei doi prieteni de la spânzurătoare. Dar a fost și ultima ei ispravă: a zburat, în cea mai mare parte odată cu bomba, iar bucata care mi-a rămas în mână se păstrează până astăzi în arhivele familiei, alături de un mare număr de antichități dintre cele mai valoroase.

La puțină vreme apoi, am părăsit Gibraltarul și m-am întors în Anglia, unde s-a petrecut una dintre cele mai ciudate aventuri din viața mea.

Mă dusesem la Wapping, spre a supraveghea îmbarcarea unor diverse obiecte pe care le expediam mai multor prieteni din Hamburg. Odată operația încheiată, m-am întors cu Tower Wharf. Venise vremea prânzului și eram zdrobit de oboseală. Ca să scap de arșiță, mi-a trecut prin cap să mă vâr într-unul din tunurile din turn și să mă odihnesc puțin. Nici nu m-am întins bine și am căzut într-un somn adânc. Or, se întâmplă că era chiar 1 iunie, ziua de naștere a regelui George al III-lea, și la ora unu trebuia să se tragă din toate tunurile, pentru a se sărbători această aniversare. Fuseseră încărcate de cu dimineață și, cum nimeni nu putea bănui prezența mea într-un asemenea loc, am fost azvârlit pe deasupra caselor, de cealaltă parte a fluviului, în curtea unei ferme, între Bermondsey și Deptford. Am căzut într-o mare claie de fân, unde am rămas fără să mă trezesc din somn – ceea ce se explică prin amețeala care mă cuprinsese în timpul traseului.

Trei luni mai târziu, prețul fânului crescu așa de mult, încât fermierul socoti că ar fi nimerit să-l vândă. Claia în care mă aflam era cea mai înaltă dintre toate și cântărea pe puțin cinci sute de chintale. S-a început, deci, cu

ea. Zgomotul pe care-l făceau oamenii ce puneau scări să urce în vârful clăii mă trezi, în fine. Încă zăpăcit de somn și neștiind unde mă aflam, am vrut s-o șterg și am căzut taman peste proprietarul fânului! Nu mi-am făcut nici cea mai mică zgârietură în această cădere, dar nu la fel au stat lucrurile cu fermierul: acesta fu ucis pe loc, căci, în deplină nevinovăție, îl strivisem de-a binelea. Spre liniștirea conștiinței mele, am aflat mai pe urmă că ipochimenul era un ticălos de jidov care-și îndesa podul cu cereale și poame, până când, venind vremea prețurilor celor mai ridicate, le vindea pe sume exorbitante – așa că ceea ce i s-a întâmplat a fost dreaptă pedeapsă a crimelor lui și un serviciu adus binelui public. Nu mică mi-a fost însă mirarea când, revenindu-mi pe deplin în simțiri, am încercat să-mi leg gândurile prezente de cele cu care adormisem cu trei luni mai înainte! Și ce surpriză pe prietenii mei de la Londra, văzându-mă revenind, după ce mă căutaseră pretutindeni fără pic de succes. Vă puteți, domnilor, da seama și singuri!

Acuma, domnilor, să închinăm o cupă și să vă mai povestesc anume peripeții ale mele pe mare.

CAPITOLUL XIV

A opta aventură pe mare

Ați auzit, fără îndoială, vorbindu-se de ultima călătorie de descoperiri făcută la Polul Nord de către căpitanul Phipps, astăzi lordul Mulgrave. Îl întovărășeam pe căpitan, dar nu în calitate de ofițer, ci ca prieten și amator. Când am ajuns la un grad foarte înaintat de latitudine nord, mi-am luat luneta cu care ați făcut cunoștință cu ocazia istorisirii aventurilor mele la Gibraltar și am examinat obiectele care ne înconjurau. Căci, în treacăt fie spus, găsesc că e bine, mai cu seamă când călătorești, să privești din când în când ce se petrece în preajma ta.

Cam la jumătate de milă înaintea noastră plutea un imens ghețar, cel puțin la fel de înalt cât catargul mare al nostru, iar pe el am zărit doi urși albi care, după câte mi-am putut da eu seama, se luptau pe viață și pe moarte. Am apucat pușca și am coborât pe ghețar. Când să ating creasta,

mi-am dat seama că drumul pe care-l urmam era extrem de periculos și de trudnic. În anumite momente eram nevoit să sar deasupra unor înspăimântătoare prăpăstii, în altele gheața era lucie și alunecoasă ca o oglindă, astfel că nu făceam decât să cad și să mă ridic. Am izbutit, totuși, să ajung la urși, dar în același timp mi-am dat seama că în loc să se bată se hârjoneau, în joacă.

Îmi și făcusem socoteala cât le prețuia blana – căci fiecare dintre ei era cel puțin la fel de durduliu ca un bou gras. Din nenorocire, în clipa în care să duc arma la ochi, piciorul îmi alunecă și căzui pe spate, pierzându-mi, din pricina violenței loviturii, cunoștința mai bine de un sfert de oră. Închipuiți-vă groaza de care am fost cuprins când, trezindu-mă din leșin, am simțit că unul dintre cei doi monștri mă întorsese pe burtă, ținându-mi în dinți cureaua de la pantalonii de piele. Partea de sus a corpului meu se sprijinea de pieptul animalului, iar picioarele îmi atârnau înainte. Dumnezeu știe unde m-ar fi dus oribila dihanie; însă nu mi-am pierdut capul și mi-am scos cuțitul – ăsta pe care-l vedeți, domnilor –, am apucat laba stângă a ursului, tăindu-i trei degete; ursul îmi dădu drumul și începu să urle cumplit. Mi-am luat pușca și am tras în momentul în care bestia se întorcea spre mine, întinzând-o moartă. Monstrul însetat de sânge își dormea somnul cel veșnic, însă urletul animalului deșteptase mai multe mii dintre tovarășii lui, ce se odihneau pe gheață, la o depărtare de cam un sfert de leghe. Săriră cu toții grămadă pe mine.

Nu era timp de pierdut. S-ar fi zis cu mine, dacă pe loc nu mi-ar fi trecut prin cap o idee luminoasă. Și ea se înfățișă! În mai puțin timp decât i-ar fi trebuit unui vânător priceput să jupoaie un iepure, am tras blana de pe ursul mort, m-am înveșmântat în ea și mi-am ascuns capul

într-al său. De-abia îmi terminasem treaba, când trupa de urși se și adună în jurul meu. Mărturisesc că, astfel îmblănit, mă treceau când fiori reci, când fiori fierbinți. Totuși, viclenia mea izbuti de minune. Unul câte unul, se apropiară să mă miroasă și părură a mă fi luat drept unul de-ai lor. De altminteri, semănam nițel, iar ceva mai trupeș să fi fost, asemănarea s-ar fi vădit deplină. Ba chiar se aflau în mulțimea de fiare câțiva ursuleți cam cât mine de mici. După ce m-au mirosit o vreme, adulmecând pe mine leșul victimei mele, ne-am familiarizat la repezeală: le imitam la perfecție toate gesturile și mișcările, însă cât privește mormăitul, răgetele și urletele, trebuie să recunosc că mă întreceau. Totuși, pe cât de urs păream, eram nu mai puțin om! Începui să caut cel mai potrivit mijloc să câștig ceva de pe urma familiarității ce se stabilise între fiare și mine.

Auzisem cândva, de la un bătrân chirurg militar, că o incizie în șira spinării pricinuiește moartea imediată. M-am decis să fac experiența. Mi-am scos din nou cuțitul și l-am înfipt în cel mai mare dintre urși, în ceafă, deasupra umărului. Veți fi de acord cu mine că încercarea era îndrăzneață și că aveam motive să fiu îngrijorat. Dacă namila supraviețuia înțepăturii, s-ar fi zis cu mine, mă făcea bucățele. Din norocire, tentativa izbuti, ursul se prăbuși mort la picioarele mele, fără să mai facă vreo mișcare. M-am hotărât atunci să procedez la fel cu toți ceilalți, ceea ce n-a fost greu căci, deși vedeau cum cad la dreapta și la stânga frații lor, ei nu bănuiau nimica, nefăcând legătura între cauză și efect, ceea ce m-a și salvat.

Când i-am văzut pe toți morți, întinși în juru-mi, m-am simțit la fel de mândru ca și Samson, după înfrângerea filistinilor.

Pe scurt, m-am întors la corabie și am cerut ca trei sferturi din echipaj să mă urmeze, ca să jupoaie pieile și să aducă jamboanele la bord. Surplusul l-am aruncat în mare cu toate că, bine pus la sărat, ar fi constituit un aliment destul de gustos.

De cum am revenit în Anglia, am trimis în numele căpitanului câteva jamboane lorzilor Eșichierului, lordului primar, cluburilor de comerț, împărțind restul între prieteni. Primăria mă răsplăti, invitându-mă la dineul anual care are loc la numirea lordului primar.

Pieile de urs le-am trimis împărătesei Rusiei, ca să slujească drept hlamide de iarnă Maiestății Sale și curții ei. Maiestatea Sa mi-a răspuns printr-o scrisoare autografă pe care mi-a înmânat-o un ambasador extraordinar și în care mă ruga să vin să împart domnia cu ea. Cum însă sunt lipsit de gustul domniei, am refuzat, în termenii cei mai aleși, oferta Maiestății Sale. Ambasadorul care mi-a adus scrisoarea avea ordin să aștepte răspunsul meu, spre a-l înfățișa suveranei. O a doua scrisoare, pe care am primit-o câtăva vreme mai pe urmă de la împărăteasă, m-a convins de înaltul ei spirit, ca și de violența pasiunii ei. Cea din urmă maladie, care a surprins-o pe când – sărmana și gingașa femeie – stătea la taclale cu contele Dolgoruki, trebuie atribuită tocmai cruzimii de care am dat dovadă față de dânsa. Nu știu ce impresie produc doamnelor, însă trebuie să spun că împărăteasa Rusiei nu este singura de sexul ei care, de la înălțimea tronului, mi-a oferit mîna.

S-a răspândit zvonul că ilustrul căpitan Phipps n-ar fi înaintat atât de adânc în nord pe cât ar fi putut: este de datoria mea să-l apăr în această privință. Corabia noastră era pe drumul cel bun întru atingerea polului, atunci când am încărcat-o cu o asemenea cantitate de blănuri și de jamboane de urs, încât ar fi fost curată nebunie să fi mers

mai departe: n-am fi putut naviga nici împotriva celui mai ușor vânt, încă mai puțin printre ghețarii care umpleau suprafața mării la această latitudine.

Căpitanul a declarat adesea, mai apoi, cât de mult regreta a nu fi luat parte la acea zi glorioasă pe care o botezase pompos „Ziua pieilor de urs“. Mă gelozea pentru gloria mea și încerca, prin toate mijloacele, să o deprecieze. Pe chestia asta ne-am certat în mai multe rânduri și astăzi încă nu suntem în chiar cei mai buni termeni. El pretinde, bunăoară, că nu este cine știe ce mare merit să înșeli niște urși îmbrăcat în pielea unuia dintre ei și că el unul s-ar fi dus fără mască în mijlocul lor, și n-ar fi fost luat mai puțin drept urs.

Însă acesta este un punct prea delicat pentru ca un om cu pretenții de bună educație să-și îngăduie a-l discuta cu un nobil pair al Angliei.

CAPITOLUL XV

A noua aventură pe mare

Am făcut o altă călătorie, din Anglia în Indiile orientale, cu căpitanul Hamilton. Luasem cu mine un câine de vânătoare care valora, în înțelesul cel mai propriu al cuvântului, cât greutatea lui în aur, căci nu m-a dezamăgit niciodată. Într-o zi când, după cele mai sigure calcule, ne aflam la cel puțin trei sute de leghe de coastă, câinele meu luă dintr-odată poziție de aret. L-am văzut, cu mirare, cum stătea de mai bine de o oră în această poziție; le-am atras atenția căpitanului și ofițerilor de bord asupra acestui fapt și i-am asigurat că trebuie să fim aproape de pământ odată ce câinelui meu îi mirosise a vânat. Se puseră, cu toții, pe un râs nebun, care nu schimbă cu nimic părerea pe care mi-o făcusem despre câinele meu.

După o lungă discuție, în care mi-am susținut punctul de vedere, am sfârșit prin a spune pe față căpitanului

că aveam mai multă încredere în nasul copoiului meu decât în ochii tuturor marinarilor de la bord și am pariat, cu îndrăzneală, pe o sută de guinee – sumă pe care o destinasem acestei călătorii – că vom avea parte de vânat în mai puțin de o jumătate de oră.

Căpitanul, care era un om minunat, începu să râdă și mai tare și-l rugă pe domnul Crawford, chirurgul nostru, să-mi ia pulsul. Omul de știință ascultă ordinul și declară că eram cum nu se poate mai sănătos. Începură atunci să vorbească în șoaptă, dar izbutii totuși să prind câteva crâmpeie din conversația lor.

— Nu e în apele lui, spunea căpitanul, cinstit vorbind nu pot să accept acest pariu.

— Sunt de părerea exact opusă, replică medicul: baronul nu s-a scrântit, ci are mai multă încredere în mirosul câinelui său decât în priceperea ofițerilor noștri. Asta este. În orice caz, va pierde, și pe deplin meritat.

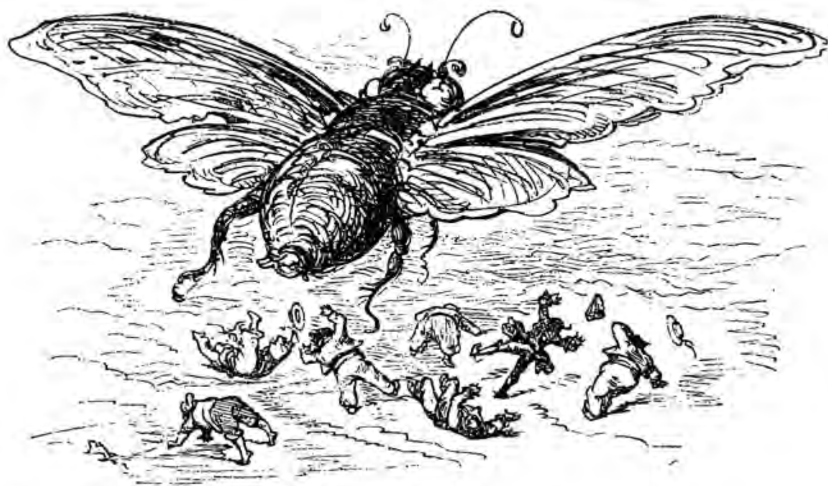
— Nu este rezonabil din partea mea să accept un asemenea pariu, repetă căpitanul. Totuși, îmi voi salva onoarea, dându-i înapoi banii, după ce am să câștig.

Câinele nu mișcase o iotă în timpul discuției, ceea ce mă întări în hotărârea luată. Am propus pentru a doua oară pariul, care a fost, de această dată, acceptat. De-abia băturăm palma și matelotii ce se aflau în șalupa din spatele navei, pescuind, capturară un enorm câine de mare, pe care-l aduseră de îndată pe punte. Începură să-l sfârtece și iată că în pântece descoperiră șase perechi de prepelițe vii!

Sărmanele păsări se adăposteau acolo de atât de multă vreme, încât una dintre prepelițe clocea cinci ouă, dintre care unul tocmai scotea pui, în momentul în care marinarii deschideau pântecele peștelui.

Am crescut păsările la un loc cu câteva pisicuțe ce se născuseră cu câteva minute mai înainte. Pisica mamă le îndrăgea ca pe puii ei și o apuca disperarea de câte ori unul dintre puii de prepeliță se îndepărta prea tare și întârzia să se întoarcă la ea. Cum mai aveam patru prepelițe prinse, care ouau mereu, am avut vânat pe masă în tot timpul călătoriei.

CAPITOLUL XVI

A zecea călătorie pe mare, a doua călătorie pe Lună

V-am mai vorbit, domnilor, de o călătorie pe Lună pe care am făcut-o ca să-mi găsesc bărdița de argint. Am avut un nou prilej de a mă întoarce acolo, dar într-un chip cu mult mai plăcut, așa că am petrecut mai mult timp pe Lună, ca să fac diverse observații pe care am să vi le comunic atât de exact pe cât îmi va îngădui memoria.

Uneia dintre rubedeniile mele îndepărtate îi intrase în cap că trebuie neapărat să existe undeva un popor egal în măreție celui pe care pretindea Gulliver că-l întâlnise în regatul Brobdingnag. S-a hotărât să plece în căutarea acestui popor și m-a rugat s-o întovărășesc. Cât mă privește, socotisem întotdeauna peripețiile lui Gulliver niște povești pentru copii și nu credeam mai mult în existența regatului din Brobdingnag decât în aceea a Eldorado-ului. Însă,

cum această stimabilă rubedenie mă instituise legatarul ei universal, vă închipuiți că-i eram dator cu anumite atenții. Am ajuns fără nici un fel de necazuri în mările sudului, deci fără să întâlnim nimic care să merite a fi povestit, dacă lăsăm deoparte dansurile unor fete înveșmântate mai mult în ghirlande de flori.

A optsprezecea zi de la plecarea din Otahiti, un uragan ridică vasul nostru la aproape o mie de mile deasupra mării și ne menținu în poziția asta destul de multă vreme. În sfârșit, un vânt prielnic ne umflă pânzele și ne mână cu o iuțeală năprasnică. Lunecam astfel de șase săptămâni deasupra norilor, când descoperirăm un pământ vast, rotund și strălucitor, ce părea o insulă lucind în soare. Am pătruns într-un port excelent, am coborât ancora și am aflat că pământul era locuit. În jurul nostru vedeam orașe, arbori, munți, fluvii, lacuri așa de asemănătoare cu cele pe care le cunoșteam, încât am crezut o clipă că revenisem pe pământ.

În Lună – căci ea era insula strălucitoare unde înfipsesem ancora – am zărit mari ființe călare pe niște vulturi, fiecare dintre aceștia cu câte trei capete. Ca să vă faceți o părere despre dimensiunile acestor păsări, vă voi spune că distanța de la extremitatea unei aripi la cealaltă este de șase ori mai mare decât cea mai lungă dintre vergile noastre. În loc să se suie pe cai, cum facem noi, locuitorii Pământului, oamenii din Lună încalecă pe aceste păsări.

În epoca sosirii noastre, regele acelei țări se războia cu soarele. El îmi oferi un brevet de ofițer, dar n-am acceptat această onoare din partea Maiestății Sale. Totul în această lume este nemaipomenit de mare: o muscă obișnuită, de pildă, este la fel de voinică precum un berbec de-al nostru. Armele obișnuite ale locuitorilor lunii sunt tulpinile de hrean, pe care le folosesc ca pe niște sulițe și care-i ucid pe cei atinși. Când trece anotimpul hreanului, îl înlocuiesc cu tulpini de sparanghel. Drept scuturi, au ciuperci uriașe.

Printre altele, am văzut pe acele meleaguri și câțiva băștinași din Sirius, veniți pentru afaceri; au capete de buldogi, ochii în vârful nasului sau, mai degrabă, în partea de jos a acestui apendice. Nu au gene, însă când vor să doarmă își acoperă ochii cu limba. Talia lor mijlocie este de douăzeci de picioare. Aceea a locuitorilor lunii, niciodată sub treizeci și șase de picioare. Numele pe care-l poartă aceștia din urmă este destul de ciudat. Se poate tălmăci drept „ființe fierbătoare“. Li se spune așa, fiindcă își pregătesc bucatele ca noi, pe foc. Încolo, nu-și pierd ei timpul cu mâncarea: au, pe partea stângă, o găurică pe care o deschid și în care varsă în stomac porția întreagă, după care închid găurica și reîncep operația peste o lună, la aceeași zi. N-au, deci, decât douăsprezece mese pe an, combinație pe care orice ins sobru trebuie s-o considere superioară celei folosite la noi.

Plăcerile dragostei sunt cu totul necunoscute în Lună, deoarece la aceste ființe fierbătoare, ca și la celelalte animale, nu există decât un singur sex. Totul crește pe copaci, care se deosebesc cu totul între ei, după fructele pe care le poartă. Cei care produc ființe fierbătoare sau oameni sunt de departe mai frumoși decât ceilalți. Au mari ramuri drepte și frunze de culoarea cărnii. Drept fructe, au nuci cu coaja foarte tare și lungi de cel puțin șase picioare. Când se coc, ceea ce se recunoaște după culoarea lor, sunt culese cu multă grijă și puse la păstrare, după necesități. Ca să se ajungă la miez, sunt aruncate în apă clocotită; după câteva ceasuri, scoarța cade și din ea iese ființa vie.

Înainte să vină pe lume, spiritul lor a și dobândit o destinație, determinată de natură. Dintr-o coajă iese un soldat, dintr-alta un filozof, dintr-o a treia un teolog, dintr-o a patra un jurist, dintr-a cincea un fermier, dintr-o a șasea un țăran ș.a.m.d. De cum se naște, fiecare începe să practice ceea ce, firesc, știe mai dinainte. Toată greutatea este să ghicești fără greș ce conține coaja. În momentul

când mă aflam la fața locului, un savant lunar afirma, cu multă larmă, că este în posesia secretului. Nu i s-a dat atenție, l-au ținut cu toții de nebun.

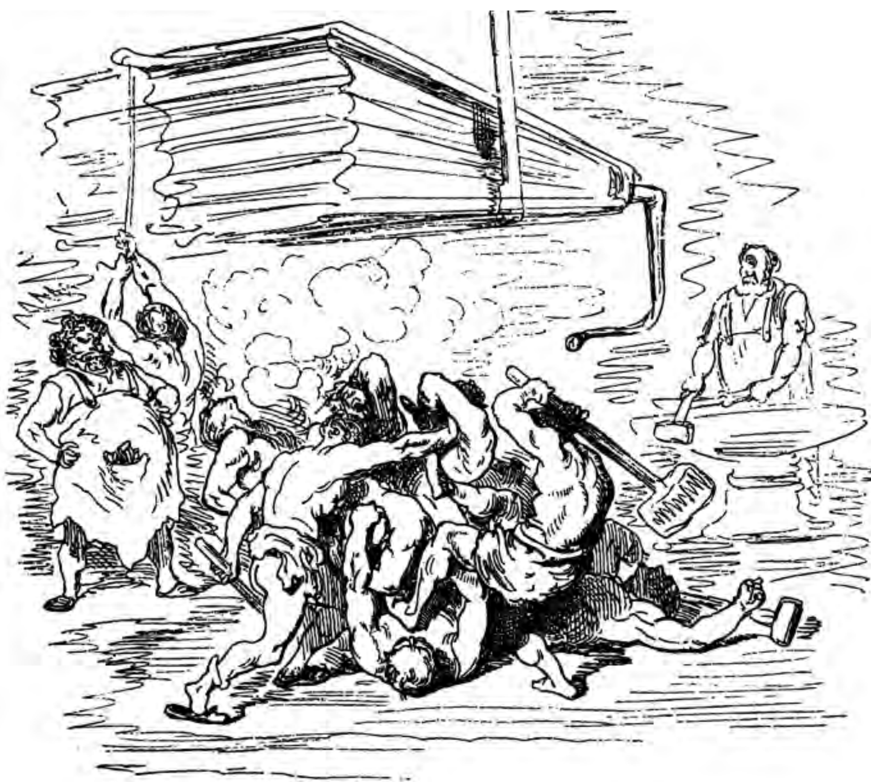
Atunci când oamenii din Lună îmbătrânesc, nu mor, ci se dizolvă în aer și se risipesc ca un fum.

Ei nu simt nevoia să bea și nu simt nevoia să elimine ceva. N-au, la fiecare mână, decât un deget, cu care fac de toate mult mai bine decât facem noi cu degetul mare și cele patru ajutoare ale sale.

Își duc capul sub brațul drept și, când au de făcut vreo treabă care pretinde multă mișcare, dar numai atunci, îl lasă de obicei acasă, fiindcă îi pot cere sfatul de la orice distanță. Când înaltele personaje din Lună vor să afle ce fac oamenii din popor, n-au obiceiul să se ducă să-i vadă. Rămân acasă, adică trupul lor rămâne acolo, și-și trimit capetele pe ulițe, ca să vadă incognito ce se mai întâmplă. De cum capătă informații despre ce doreau să știe, ele revin, la chemarea stăpânului.

Sâmburii de struguri lunari seamănă întocmai cu boabele de grindină de la noi și sunt cu totul convins că, atunci când vreo furtună le risipește strugurilor semințele, acestea cad pe pământul nostru sub formă de grindină. Ceva chiar mă îndeamnă să cred că această observație trebuie că este cunoscută de multă vreme nu doar unui singur cârciumar, cel puțin eu unul am băut adeseori vin care mi s-a părut făcut din grunțuri de grindină, și al cărui gust aducea cu acela al vinului din Lună.

Era să uit tocmai un amănunt dintre cele mai interesante: locuitorii lunii se servesc de burdihanul lor cum facem noi cu tolbele. Îndeasă înăuntru tot ce le trebuie, îl deschid și-l închid după poftă; nu-i încurcă nici un fel de mațe, ficat sau inimă. N-au nici haine, absența sexului dispensându-i de pudoare.

După cum le este pe plac, își pot scoate și pune la loc ochii și, atunci când îi țin în mână, văd la fel de bine ca și atunci când îi au la locul lor. Dacă, din întâmplare, pierd un ochi sau li se sparge, pot închiria sau cumpăra unul, care le aduce același serviciu ca și precedentul, așa că în Lună întâlnești la fiecare colț de stradă oameni care vând ochi. Ei au sortimentele cele mai variate, căci moda se schimbă adesea, fiind în favoare când ochii albaștri, când cei negri.

Sunt de acord, domnilor, că toate acestea vă pot părea stranii. Însă îi rog pe toți cei ce ar putea pune la îndoială sinceritatea mea să se ducă în Lună, spre a se convinge singuri că am redat adevărul cu mai multă fidelitate decât oricare alt călător.

CAPITOLUL XVII

Călătorie spre miezul Pământului și alte remarcabile călătorii

Ascultați, acum, o întâmplare a cărei autenticitate este tot atât de incontestabilă ca și cea precedentă, dar care o depășește prin ciudățenia și miraculosul de care este înconjurată.

Lectura călătoriei lui Brydone în Sicilia mi-a inspirat o vie dorință de a vizita Etna. Pe drum, nu s-a petrecut nimic neobișnuit – spun asta, deosebindu-mă de atâția alții care, ca să-și țină auditorii cu sufletul la gură, nu pierd prilejul de a povesti pe larg, și plini de făloșenie, fleacuri vulgare lipsite de orice urmă de interes.

Într-o dimineață, am părăsit devreme o cabană situată la poalele muntelui, hotărât să examinez, fie și cu prețul vieții, interiorul acestui celebru vulcan. După trei ore de urcuș cum nu se poate mai trudnic, am ajuns pe

creasta muntelui. De trei săptămâni, vulcanul mormăia fără-ncetare. Nu mă-ndoiesc, domnilor, că aveți cunoștințe despre Etna, din numeroasele descrieri care au fost făcute; nu voi încerca, prin urmare, să vă spun din nou ceea ce poate știți tot atât de bine ca mine. Vă îndepărtez, astfel, o inutilă oboseală.

Am dat de trei ori ocol craterului – despre care vă puteți face o idee imaginându-vă o uriașă pâlnie – și mi-am dat seama că oricât i-aș da târcoale, departe n-aș ajunge, așa că m-am decis să sar înăuntru. De-abia mi-am dat drumul și m-am simțit ca scufundat într-o baie de aburi fierbinți. Tăciunii aprinși, care țâșneau fără astâmpăr, începură să-mi pârlească peste tot bietul meu trup.

Însă, oricât de violent țâșneau către mine materiile incandescente, coboram mai repede decât urcau ele, datorită legii gravitației, așa încât, în câteva clipe, am atins fundul. Primul lucru pe care l-am remarcat a fost un zgomot înfricoșător, un concert de urlete și de bufnituri ce mă împresurau din toate părțile. Deschisei ochii și ce văzui? Vulcan în persoană însoțit de ciclopii săi. Acești domni, pe care bunul meu simț îi izgonise de multă vreme în domeniul ficțiunii, se certau de trei săptămâni pe tema unui articol din regulamentul intern, și disputa aceasta, răscolind totul, dăduse pe dinafară. Apariția mea restabili ca prin farmec pacea și readuse concordia în sânul lărmuitoarei adunări.

Vulcan sosi numaidecât, târâș-grăpiș, și, scoțând dintr-un dulap alifii și plasturi, mi-i aplică grijuliu cu propriile-i mâini, astfel că în câteva minute arsurile mele se vindecară. Pe urmă, îmi oferi răcoritoare, o butelcă cu nectar și alte vinuri alese, din care beau numai zeii și zeițele. De cum m-am pus pe picioare, mă prezentă lui Venus,

soția lui, punându-i în vedere să-mi acorde toate îngrijirile datorate poziției mele. Cât de somptuoasă a fost încăperea în care m-a condus ea, pe ce canapea moale și mătăsoasă m-a poftit să iau loc, ce farmec divin radia din întreaga ei ființă, ce inimă tandră avea – nici o limbă de pe această lume n-o poate exprima: numai când mă gândesc, mă apucă amețelile.

Vulcan mi-a descris cu multă exactitate Etna, explicându-mi că acest munte este numai o îngrămădire de zgură ieșită din cuptoarele lui, că era adesea silit să ia măsuri severe împotriva personalului său; că, atunci când îl apucau pandaliile, arunca în ei cu cărbuni aprinși, de care ei se fereau cu pricepere, lăsându-i să cadă pe pământ, în speranța că-și va isprăvi munițiile.

— Câteodată, adăugă el, ne ciondănim luni în șir, iar fenomenele pe care aceste vrajbe le produc la suprafața pământului reprezintă ceea ce cred că numiți voi erupții.

Muntele Vezuviu este, de asemenea, una din făurăriile mele. Ajung la ea printr-o galerie de trei sute cincizeci de leghe lungime, pe sub fundul mării. Și acolo, aceleași sfade produc pe pământ accidente asemănătoare.

Dacă, oricât de instructivă era conversația, îl găseam pe soț cam pisălog, în schimb mă simțeam minunat în compania soției sale și poate că n-aș fi părăsit niciodată

acel palat subteran dacă niște guri rele nu i-ar fi suflat oarecare vorbe la ureche lui Vulcan, înfigându-i în inimă lama geloziei. Fără să mă prevină în nici un fel, într-o dimineață mă apucă de guler, când tocmai asistam la toaleta frumoasei zeițe, și mă duse într-o odaie pe care încă n-o văzusem. Acolo, mă ținu atârnat deasupra unui puț adânc și-mi spuse:

— Muritor ingrat ce ești, întoarce-te în lumea din care ai venit!

Și cum spuse vorbele acestea, și fără să-mi lase timp să replic în apărarea mea, mă aruncă în abis.

Cădeam cu o viteză ce creștea mereu, până când de spaimă mi-am pierdut cu totul cunoștința. Dar m-am trezit dintr-odată din leșin, simțindu-mă scăldat într-o imensă masă de apă limpede, străluminată de razele soarelui. Părea paradisul tihnei, în comparație cu oribila călătorie pe care o făcusem.

M-am uitat în jurul meu, dar nu vedeam pretutindeni decât apă. Temperatura era cu totul alta decât aceea cu care mă obișnuisem la musiu Vulcan. În sfârșit, la o oarecare depărtare am deslușit un obiect ce părea a fi o stâncă uriașă, îndreptându-se către mine. Am recunoscut numaidecât că era un ghețar plutitor. După multe încercări, am găsit până la urmă un loc să mă pot agăța de el și am urcat până în vârful ghețarului. Spre adânca mea disperare, n-am descoperit nici un indiciu al vecinătății pământului. Doar la căderea nopții am zărit o corabie care se-ndrepta spre mine. Când a ajuns la o depărtare de la care mi se putea auzi vocea, am strigat cât am putut de tare. Cineva mi-a răspuns în limba olandeză. M-am aruncat în mare și am înotat până la corabie, unde am fost ridicat la bord. Am întrebat unde suntem. „În mările Sudului“, mi s-a răspuns. Faptul acesta explica întreaga enigmă. Era clar că trecusem prin cercul globului și că, prin Etna, căzusem în Marea Sudului, o cale mult mai directă decât ocolul pământului. Nimeni înaintea mea nu încercase încă această trecere și, dacă vreodată voi face din nou această călătorie, vă făgăduiesc să vă relatez observații de cel mai înalt interes.

Am cerut, deci, să mi se aducă vreo câteva răcoritoare și m-am culcat. Ah! Ce tipi grosolani, olandezii ăștia! A doua zi le-am povestit ofițerilor aventura mea, exact la fel de simplu cum o fac și acuma, aici, dar mai mulți dintre ei, și mai cu seamă căpitanul, dădeau semne că nu cred în adevărul spuselor mele. Totuși, cum mă bucuram de ospitalitatea lor și tot ei îmi salvaseră viața, a trebuit să-mi înghit umilința, fără să-i pun la punct.

Pe urmă, m-am interesat care e scopul călătoriei lor.

Mi-au răspuns că fac o expediție de descoperiri și că, dacă ceea ce le povestisem eu era adevărat, își atinseseră scopul. Ne aflam chiar pe ruta pe care o urmase căpitanul Cook, iar a doua zi am sosit la Botany Bay, loc în care guvernul britanic ar trebui să-și trimită nu scursurile societății, spre a le pedepsi, ci oamenii cinstiți, spre a-i răsplăti – într-atât este de frumoasă și de înzestrată de la natură această țară.

La Botany Bay n-am rămas decât trei zile. În cea de-a patra zi de la plecarea noastră a început o cumplită furtună, care ne-a sfâșiat toate pânzele, ne-a rupt bompresul, ne-a culcat pe punte catargul cel mare, care a căzut peste ghereta în care țineam busola făcând-o țăndări. Oricine a navigat știe care pot fi consecințele unui asemenea accident. Habar n-aveam unde ne aflam și încotro ne îndreptam. În sfârșit, furtuna se potoli, urmată de o briză continuă. Navigam de trei luni și cred că trebuie să fi rătăcit nespus de mult când, deodată, am observat o schimbare neobișnuită în tot ceea ce ne înconjura.

Ne simțeam veseli cu toții și binedispuși, nasul ni se umplea de miresmele cele mai dulci și mai îmbălsămate. Marea însăși își schimbase culoarea: nu mai era verde, ci albă.

Curând apoi zărirăm pământul și, la o oarecare distanță, un port către care ne-am îndreptat și care ni se păru încăpător, cu apă adâncă. Însă nu era apă, ci era un lapte delicios la gust. Am debarcat și am văzut că întreaga insulă era o imensă bucată de brânză. Poate că nu ne-am fi dat seama, dacă o împrejurare anume nu ne-ar fi deschis ochii. Aveam pe vas un marinar care nu putea cu nici un chip suferi brânza, ce-i inspira o antipatie naturală. De cum puse piciorul pe sol acesta căzu leșinat. Când își reveni, ceru să i se scoată brânza de sub picioare. Se efectuară verificări și ne dădurăm seama că avea dreptate: insula aceasta, cum vă spuneam, nu era decât o uriașă bucată de brânză. Cu ea se hrăneau cei mai mulți dintre locuitorii ei; părțile halite peste zi erau înlocuite peste noapte. Am văzut, pe insula asta, mari plantații de viță de vie, pline de ciorchini de struguri. Când îi storceai, curgea din ei lapte. Insularii erau zvelți și frumoși, cei mai mulți dintre ei măsurau nouă picioare înălțime, aveau câte trei picioare și un braț, iar adulții purtau pe frunte un corn de care se serveau cu o pricepere deosebită. Înotau splendid

la suprafața laptelui, ba chiar pășeau pe undele lăptoase, fără să se afunde, cu siguranța cu care ne plimbăm noi prin parcuri.

Cultivau pe această insulă – sau mai bine zis pe brânza asta – grâu, din belșug, lanuri ale căror spice păreau ciuperci, având înăuntru pâinișoare gata coapte, spre a fi mâncate. Străbătând brânza aceasta, am traversat șapte fluvii de lapte și două de vin.

După o călătorie de șaisprezece zile, am atins țărmul opus celui unde ancorasem. În această parte a insulei am găsit lungi șesuri din acea brânză albastră din cauza îmbătrânirii, de care fac atâta caz amatorii. Numai că, în loc să conțină viermi, din brânza asta creșteau pomi fructiferi magnifici, cireși, caiși, peri și încă vreo douăzeci de specii necunoscute nouă. Acești pomi, extraordinar de înalți și

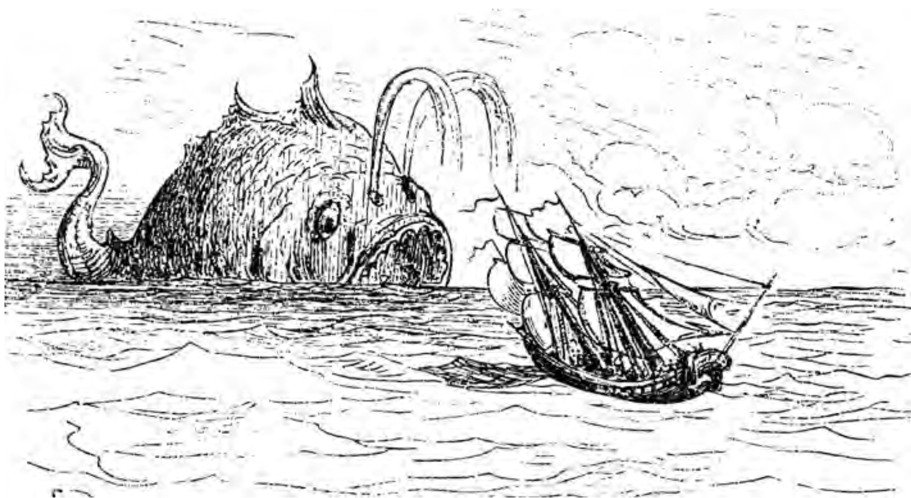
de groși, adăposteau nenumărate cuiburi de păsări. Am remarcat, într-altele, un cuib de pescăruși a cărui circumferință o depășea de cinci ori pe aceea a cupolei Catedralei Sfântul Paul din Londra. Era un cuib construit cu artă, din crengi imense, și conținea – stați o clipă să-mi amintesc cu precizie cifra! –, da, conținea cinci sute de ouă, dintre care cel mai mic cântărea cel puțin o dublă. N-am putut zări puii dinăuntru, dar i-am auzit șuierând. Cu mare greutate, mai mulți dintre noi am izbutit să spargem un asemenea ou, din care a ieșit o păsărică numai puf, de mărimea cam a douăzeci de vulturi de la noi.

Nici n-apucarăm bine să scoatem puișorul, că pescărușul-tată se năpusti asupra noastră, îl apucă pe căpitan în gheare, zbură cu el la înălțimea de o poștă, lovindu-l năprasnic cu aripile, după care îi făcu vânt în mare.

Noroc cu olandezii, care înotau ca niște șoareci de apă: astfel, ei ajunseseră la căpitan, aducându-l la țărm, între noi, care gândirăm să ne suim pe corabie.

Însă nu ne-am întors pe același drum, ceea ce ne-a îngăduit să facem noi observații. Printre vânatul pe care îl doborâsem se aflau și doi bivoli, dintr-o specie neobișnuită, care nu poseda decât un singur corn, situat între ochi! Mai târziu am regretat că-l ucisesem, deoarece am aflat că băștinașii îi îmblânzeau și se slujeau de ei ca de vite de povară. Ni s-au dat asigurări că au o carne gustoasă, dar de pe urma căreia locuitorii insulei, care nu înfulecau decât brânză și nu dădeau pe gât decât lapte, nu trăgeau nici un folos.

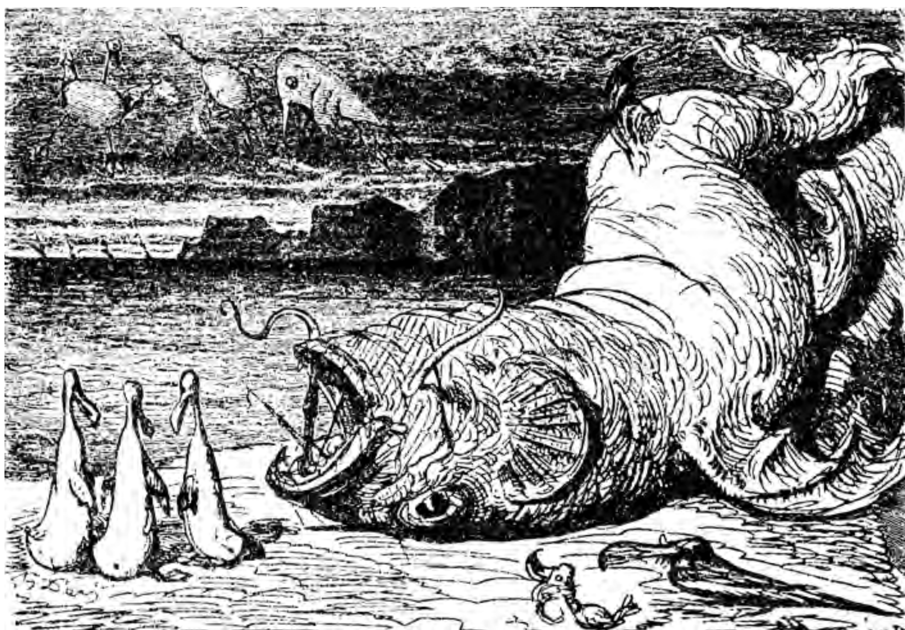
Cu vreo două zile înainte să ajungem la corabia noastră, am văzut trei indivizi spânzurați de picioare, de niște copaci înalți. Am întrebat pentru ce soi de crimă primiseră o asemenea pedeapsă și am aflat că fuseseră prin străinătăți și la întoarcere povestiseră prietenilor lor o grămadă de minciuni, descriindu-le locuri pe care nu le văzuseră și aventuri pe care nu le avuseseră. Pedeapsa mi s-a părut binemeritată, căci prima datorie a celui ce călătorește este de a nu se depărta niciodată de adevăr.

Reveniți la bord, am ridicat ancora și am părăsit această țară ciudată. Toți arborii de pe țărm, dintre care

unii așa de înalți încât nu li se vedeau vârfurile, s-au înclinat de două ori în fața noastră, iar noi le-am răspuns în același fel. După care s-au întors în poziția inițială.

Timp de trei zile după aceea, așa lipsiți de busolă cum eram, am rătăcit, Dumnezeu știe pe unde, până am dat de o mare ce părea neagră cu totul. Am gustat din ceea ce credeam că este o apă murdară, când colo, ne-am pomenit că era un vin pe cinste! A trebuit să ne dăm de ceasul morții ca să-i împiedicăm pe mateloții noștri să nu se îmbete criță. Numai că bucuria ne-a fost de scurtă durată, fiindcă, doar câteva ceasuri pe urmă, ne-am trezit înconjurați de balene și de alți pești nu mai puțin uriași; unul dintre ei era așa de lung, încât nu-i vedeai coada nici măcar cu luneta. Din păcate, n-am zărit monstrul decât în clipa în care țâșni lângă noi: dintr-o singură sorbitură ne înghiți nava cu toate pânzele sus și cu catargele ridicate.

O vreme am adăstat în botul monstrului, care însă îl deschise din nou, spre a da pe gât o imensă cantitate de

apă. Ridicată de acest curent, nava noastră alunecă în stomacul bestiei, unde era atâta liniște, de parcă ai fi aruncat ancora. Trebuie, totuși, să mărturisesc că aerul era încărcat și fierbinte.

În acel stomac am dat de ancore, de cabluri, de șalupe, de bărci, unele încărcate, altele goale, care suferiseră aceeași soartă ca și noi. Eram siliți să trăim la lumina torțelor, fără lună, soare sau stele. Obișnuit, de două ori pe zi veneau peste noi trâmbe de apă, de două ori rămâneam pe uscat. Când bestia bea, ne cuprindea fluxul, când scuipa apa, venea refluxul. După calcule precise pe care le-am efectuat, cantitatea de apă sorbită la o înghițitură ar fi fost de ajuns să umple lacul Genevei, a cărui circumferință este de treizeci de mile.

În cea de-a doua zi a captivității noastre în acest sumbru regat, ne-am aventurat, împreună cu căpitanul și câțiva ofițeri, să facem o mică excursie în momentul refluxului, cum am spus. Aveam la îndemână torțe și am întâlnit, pe rând, cam zece mii de oameni de toate națiunile, care se găseau în aceeași situație ca și noi. Ei se pregăteau să delibereze asupra mijloacelor ce puteau fi folosite ca să-și redobândească libertatea. Unii dintre ei petrecuseră deja câțiva ani în pântecul monstrului. Însă în momentul în care președintele ne punea tocmai în temă asupra a ceea ce aveam de dezbătut, diavolului de pește i se făcu sete și începu să îngurgiteze. Apa năvăli cu atâta putere, încât de abia avurăm timp să ne întoarcem la corăbiile noastre. Mai mulți dintre cei de față, mai puțin grăbiți decât alții, au fost chiar siliți să înoate.

Când peștele se goli, ne-am întrunit din nou. Am fost ales președinte. Propunerea mea a fost să cârpim cap la cap două catarge, iar, când monstrul va deschide larg botul, să le punem în așa fel încât să nu-l mai poată închide.

Moțiunea mea a fost acceptată în unanimitate, iar o sută de bărbați, aleși dintre cei mai viguroși, au fost însărcinați cu executarea ei. Nici nu fixaserăm bine cap la cap cele două catarge și prilejul se și ivi. Monstrul începu să caște. Numaidecât i-am înfipt în limbă o extremitate a catargelor, iar în cerul gurii cealaltă extremitate. Acum, nu mai putea închide fălcile.

De cum începu să năpădească apa, am dat drumul șalupelor, care ne-au remorcat și ne-au readus în lume. O bucurie de nedescris ne-a cuprins pe toți când am revăzut lumina soarelui care atâta ne lipsise în cincisprezece zile de captivitate.

Când toată lumea părăsi vastul stomac, alcătuirăm o flotă de treizeci și cinci de vase ale tuturor națiunilor. Am lăsat cele două catarge înfipte în gâtlejul peștelui, pentru ca altora veniți după noi să nu li se întâmple ce ni se întâmplase nouă și să cadă în același hău.

Odată eliberați, prima noastră dorință a fost să știm în ce parte a lumii eram; ne-a trebuit timp, nu glumă, până

să dobândim o certitudine. În fine, grație observațiilor mele anterioare, mi-am dat seama că vânturam apele Mării Caspice. Cum însă această mare este de pretutindeni înconjurată de pământ și nu comunică defel cu vreo cale de apă, nu puteam înțelege cum de ne trezisem acolo. Un locuitor al insulei de brânză, pe care-l luasem cu mine, ne explică, foarte cu judecată, lucrul. Conform spuselor lui, monstrul, în pântecele căruia găzduisem atâta amar de vreme, ajunsese în această mare pe o cale subterană. Pe scurt, eram cât se poate de mulțumiți că ne aflam acolo. Cu toate pânzele sus, ne-am îndreptat spre țărm. Eu am coborât primul.

Nici nu pusesem bine piciorul pe pământ, că m-am trezit atacat de o namilă de urs.

— Ah! Ah! Mi-am zis, la timp ai picat!

Și i-am apucat labele din față cu mâinile, strângându-i-le cu atâta cordialitate, încât începu să urle ca un disperat. Eu însă, fără să mă las înduioșat de vaietele lui, l-am ținut în poziția asta, până ce a murit de foame. Grație acestei isprăvi, am inspirat atâta respect tuturor urșilor, încât, de atunci, nici unul nu mi-a mai căutat nod în papură.

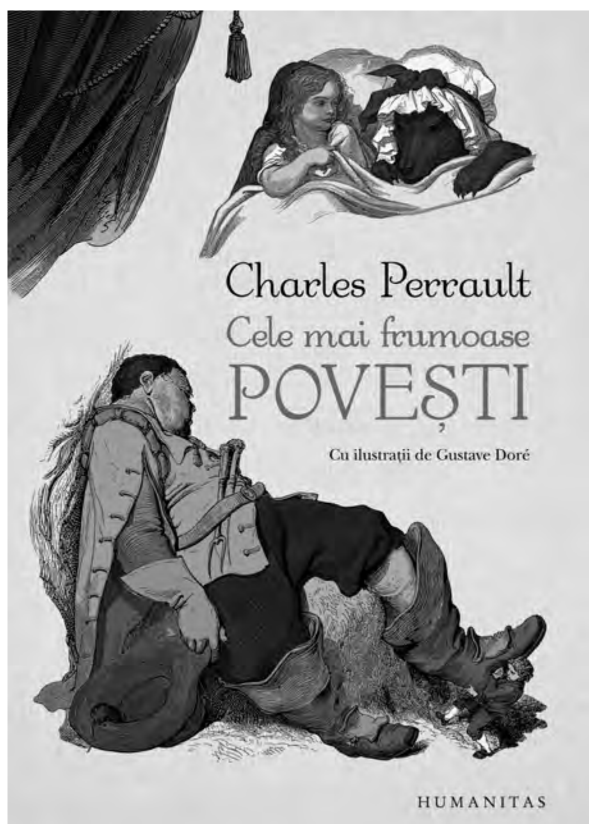
De acolo m-am dus la Sankt-Petersburg, unde am primit de la un vechi prieten un dar care mi-a făcut mare plăcere. Era un câine de vânătoare, urmaș al cățelei de care v-am vorbit și care fătase pe când fugărea un iepure. Din nenorocire, acest câine fusese ucis de un vânător ageamiu, care îl împușcase trăgând într-o pereche de potârnichi. Din pielea acelui animal mi-am făcut haina pe care o vedeți și care, când mă duc la vânătoare, mă duce fără greș la locul vânatului. Când ajung destul de aproape să pot trage, un nasture de la haină sare în locul în care se află vânatul și, cum pușca mea este întotdeauna încărcată, nu greșesc nicicând lovitura.

După cum vedeți, mai am trei nasturi. Însă, de îndată ce se va deschide sezonul de vânătoare, voi pune să mi se coasă două rânduri de nasturi. O să aveți atunci ce vedea.

Pentru astăzi, îmi iau libertatea de a mă retrage, urându-vă noapte bună…

Cuprins

Charles Perrault
Cele mai frumoase poveşti

Traducere din franceză de Sarina Cassvan şi Iustina Croitoru

ISBN 978-973-50-4993-5
140 pag., 2015

Pentru noi, astăzi, poveştile cu Cenuşăreasa, Scufiţa Roşie, Motanul încălţat, Moţatul sau Barbă-Albastră rămân un prilej de întâlnire — cu o tradiţie culturală esenţială, cu propria copilărie şi, cel mai important, cu micuţii cititori de lângă noi, care se vor bucura la rândul lor de aceste poveşti, cu atât mai mult cu cât sunt însoţite de minunatele ilustraţii ale lui Gustave Doré, unul dintre cei mai mari artişti ai vremii sale.

Charles Perrault şi-a publicat prima oară poveştile în 1697, dar destinul lor începe cu mult timp în urmă, în tradiţia orală a Evului Mediu european, într-o lume în care magicul se împletea firesc cu viaţa cotidiană, iar povestirea, spusă cel mai probabil la ceas de seară, la lumina focului, însemna comuniune şi desfătare.